

OPERA2DAY

jaarverslag 2022

**Stichting OPERA2DAY
Hoge Zand 42
2512 EM Den Haag**

Dit jaarverslag is goedgekeurd en ondertekend door

- het bestuur van Stichting OPERA2DAY:

Serge van Veggel
algemeen directeur

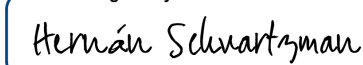
DocuSigned by:

022945A9CA1C4C4...

Hernán Schwartzman
muzikaal directeur

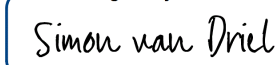
DocuSigned by:

- de Raad van Toezicht van Stichting OPERA2DAY:

Simon van Driel
voorzitter

DocuSigned by:

66BC43D38B32475...

Fatma Kaya
lid

DocuSigned by:

2491E7A747E14DF...

Guus Mostart
lid

DocuSigned by:

93708E1C49C6453...

Michaël Nieuwenhuizen
lid

DocuSigned by:

CEE0D4B8519B4BE...

George Oostrom
lid

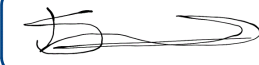
DocuSigned by:

4885A3D541CE499...

Stefaan Rodts
lid

DocuSigned by:

4FB7BAF242C4411...

Lotte Pierik
junior lid

DocuSigned by:

03297F93DAB84B9...

OPERA2DAY - Bestuursverslag 2022

INHOUDSOPGAVE	pagina
1. VAN HET BESTUUR	2
2. VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	3
3. ARTISTIEK VERSLAG	4
3.1 GEREALISEERDE PRODUCTIES IN 2022.....	4
3.1.1 <i>J.S. BACH – DE APOCALYPS</i>	4
3.1.2 <i>LES LIAISONS DANGEREUSES</i>	5
3.2 PRODUCTIES IN VOORBEREIDING.....	5
3.2.1 <i>DE VERNUFTIGE EDELMAN DON QUICHOT VAN LA MANCHA</i>	6
3.2.2 <i>MOZARTS ZAUBERFLOTE</i>	6
3.2.3 <i>SONG OF THE DARK FOREST</i>	6
3.2.4 <i>J.S. BACH – DE APOCALYPS (2024)</i>	6
4. PUBLIEKSBEREIK	7
4.1 MARKETING EN COMMUNICATIE.....	7
4.2 PERSBENADERING.....	8
4.2.1 <i>DE PERS OVER J.S. BACH – DE APOCALYPS</i>	8
4.2.2 <i>DE PERS OVER LES LIAISONS DANGEREUSES</i>	10
4.3 ZAALBEZETTING EN PUBLIEKSAANTALLEN.....	11
4.4 EDUCATIE EN PARTICIPATIE.....	12
4.4.1 <i>HET PLAN ROND DE GEANNULEERDE BACHVOORSTELLING</i>	12
4.4.2 <i>VOORBEREIDINGEN EDUCATIE EN PARTICIPATIE DON QUICHOT</i>	12
4.4.3 <i>OVERIGE ACTIVITEITEN EDUCATIE-/PARTICIPATIE</i>	13
5. ZAKELIJK VERSLAG	14
5.1 EXPLOITATIEREKENING.....	14
5.2 OMZET EN RESULTAAT.....	15
5.3 ALGEMENE RESERVE EN BESTEMMINGSFONDSEN.....	15
5.4 VORDERINGEN EN LIQUIDE MIDDELEN.....	16
5.5 BEGROTING 2023.....	16
6. ORGANISATIE	17
6.1 RAAD VAN TOEZICHT.....	17
6.2 DAGELIJKSE LEIDING EN MEDEWERKERS.....	18
6.3 STAKEHOLDERS.....	18
6.4 TOEPASSING CODES.....	19
6.4.1 <i>GOVERNANCE CODE CULTUUR</i>	19
6.4.2 <i>CODE DIVERSITEIT EN INCLUSIE</i>	19
6.4.3 <i>FAIR PRACTICE CODE</i>	20
7. DE TOEKOMST VAN OPERA2DAY	21
7.1 KANSEN EN KRACHTEN.....	21
7.2 RISICO'S EN ZWAKTES.....	22

1. Van het bestuur

Wellicht was het een gevaarlijke keuze. Voor de jaarlijkse tournee van 2022 en 2023 kozen we als titels achtereenvolgens ‘De Apocalyps’ en ‘Don Quichot’. Het is wonderbaarlijk hoe goed die twee begrippen van toepassing bleken op het afgelopen jaar.

Het jaar startte midden in de voorbereidingen van de voorstelling **J.S. Bach – De Apocalyps**, een coproductie met de Nederlandse Bachvereniging, die daarmee haar 100-jarig jubileum zou vieren. Helaas bleek het corona-spook nog niet uitgeraasd. Na afgelasting van de eerste geplande voorstellingen door een lockdown, vond op 9 februari 2022 in de Koninklijke Schouwburg een verlate en zeer goed ontvangen première plaats. Maar: de première werd tevens de dernière. Met de geldende beperkingen en risico’s was het onverantwoord om op tournee te gaan. De rest van de uitvoeringen werd geannuleerd.

In de overtuiging dat juist in een schrale werkelijkheid de fantasie en creativiteit je weer in het zadel kan helpen, gingen we toch bijna direct al weer als heuse Don Quichots op pad. En al vrij snel volgde een eerste succesvolle revanche. We realiseerden een eerste Europese succes: de succesvoorstelling **Vivaldi – Dangerous Liaisons** (2019) maakte een tournee door Zwitserland. Volgens de Zwitsers pers was het een “opzienbarende” productie. Deze “charmeert eerst, boeit daarna en overweldigt tot slot”.

Waar we er in 2021 voor kozen om ‘corona-proof’ producties te maken, richtten we ons in 2022 zo krachtig mogelijk op de toekomst, om een goede comeback te kunnen maken. Dat betrof met name vier grote projecten die in het het jaar 2023 zullen plaatsvinden, of waarvan de repetities zullen starten:

- In de eerste plaats de geheel nieuw gecomponeerde opera **De vernuftige edelman Don Quichot de la Mancha**, waarvan de repetities in november 2022 begonnen, met een geplande tournee vanaf januari 2023. Ook al was de pandemie meer onder controle, even liet deze zijn gezicht nog zien, toen dirigent en muzikaal leider Hernán Schvartzman in het beging van de repetitieperiode door het virus werd getroffen.
- Ook startten we het werk aan **Mozarts Zauberflöte**. In deze coproductie met de TheaterAlliantie, een opvolger van het succesvolle *Amadeus*, met maar liefst 71 voorstellingen op de agenda, waaronder 10 in het nieuwe Amare. Voor het operagenre zijn dit soort aantallen een unicum.
- Voor het najaar van 2023 bereidden we een coproductie met Scapino Ballet Rotterdam voor. Onder de titel **Song of the dark forest** gaan dans en opera een nieuw verbond aan in een voorstelling over oorlog.
- En tot slot startten ook de voorbereidingen het project waarvan de repetities ook in het najaar van het komende jaar zullen starten. **J.S. Bach – De Apocalyps** zal in 2024 alsnog op tournee gaan. Ook internationaal, want de voorstelling is uitgenodigd door twee prestigieuze Duitse festivals.

Wat betreft gerealiseerde uitvoeringen was 2022 dus een zeer bescheiden jaar, maar 2023 wordt vervolgens juist ons grootste jaar ooit, met meer dan 100 uitvoeringen in de grote zaal.

Voor OPERA2DAY als organisatie was 2022 een jaar waarin we naar nieuwe stabiliteit zochten. Na het vertrek van algemeen directeur Alice Gubler medio 2021 bouwden wij aan een nieuwe organisatie-structuur. De medewerkers van OPERA2DAY verdienen een groot compliment voor hun inzet en flexibiliteit in deze roerige tijden.

Financieel sluiten we het jaar goed af, door de annulering van de Bach-tournee aan het begin van het jaar en de corona-gelden van het Fonds Podiumkunsten. Wel werden ook wij geconfronteerd met de de algemene inflatie en fors hogere vergoedingen voor met name musici en technisch personeel. Deze zaken beïnvloedden de eerder gemaakte begrotingen. We zijn blij met de indexeringen die de Gemeente Den Haag en het Fonds Podiumkunsten ons toekenden en hopen dat zij ook met de sector mee blijven denken in deze kwesties.

Serge van Veggel, artistiek directeur

Hernán Schvartzman, muzikaal directeur

2. Van de Raad van Toezicht

Net als in 2020 en 2021 was COVID-19 ook in 2022 een allesbepalende factor in het reilen en zeilen van OPERA2DAY. De voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* is, met de nodige corona-gerelateerde tegenslag, gerealiseerd én in januari 2022 in première gegaan, maar de geplande tournee moest worden geannuleerd als gevolg van de corona-maatregelen. Een bittere pil voor alle betrokkenen, maar tegelijkertijd zijn we erg gelukkig met het artistieke resultaat, de positieve recensies én met het vooruitzicht dat de voorstelling in 2024 wordt hernomen.

Mede dankzij de corona-steun van het Fonds Podiumkunsten kon OPERA2DAY de medewerkers aan de voorstelling, grotendeels zzp'ers, compenseren voor de gederfde inkomsten. De Raad van Toezicht ziet er op toe dat juist deze kwetsbare groep wordt beschermd – niet uit liefdadigheid, maar ook omdat de cultuursector niet zonder hen kan. De schaarste in gekwalificeerd personeel laat zich sectorbreed voelen.

Corona was niet de enige crisis die gevolgen had voor OPERA2DAY. De Russische inval in Oekraïne trok diepe sporen, ook in de culturele sector. Zo leidde de weigering van Valery Gergiev om afstand te nemen van Poetin tot de opheffing van het Gergiev Festival in Rotterdam. De geplande samenwerking van OPERA2DAY met dit festival kwam daarmee te vervallen.

Zo werd 2022 vooral een jaar van voorbereiding voor komende voorstellingen: de nieuwe opera *De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha* (première januari 2023), *Mozarts Zauberflöte*, een coproductie met de Theateralliantie (première juni 2023) en *Song of the dark forest*, in coproductie met Scapino Ballet (première oktober 2023). Daarnaast werd extra financiering gevonden voor de uitgestelde tournee van *J.S. Bach – De Apocalyps*, die vanaf januari 2024 alsnog zal plaatsvinden, met als bijzondere speellocaties twee gerenommeerde Bachfestivals in Münster en Leipzig. Een geweldige stap voorwaarts in de internationale ambities van OPERA2DAY, die vrijwel zeker waarschijnlijk niet mogelijk was geweest als de tournee in 2022 had plaatsgevonden.

Op organisatorisch gebied gebeurde er veel. Het kernteam veranderde ingrijpend van samenstelling; zo kondigde zakelijk leider Yara Deuss eind oktober haar vertrek aan. Haar functie wordt per 1 januari 2023 overgenomen door Harm Witteveen, die al als projectleider bij OPERA2DAY werkzaam was. De synergie tussen hem, algemeen directeur Serge van Veggel en muzikaal leider Hernán Schvartzman is erg constructief. Ook de andere vacatures zijn of worden ingevuld met enthousiaste nieuwe medewerkers. Door de toetreding van Guus Mostart werd de Raad van Toezicht versterkt met meer dan veertig jaar ervaring op operagebied.

De Raad van Toezicht beziet met enige zorg de kwetsbaarheid van het gezelschap, dat meermaals heeft bewezen zijn grote ambities te kunnen waarmaken, terwijl tegelijkertijd de huidige middelen vanuit rijk en gemeente te schaars zijn om die ambities te realiseren. Daardoor is de organisatie teveel afhankelijk is van onzekere factoren als cofinanciering. Dit aspect wordt nog vergroot door de aanhoudende inflatie en de al genoemde personeelsschaarste. Mede dankzij de zorgvuldig opgebouwde bestemmingsreserves worden evenwel geen onverantwoorde risico's genomen. De veerkracht van de organisatie, de kwaliteit van de plannen en de statuur van de samenwerkingspartners maken bovendien dat de Raad van Toezicht de toekomst van OPERA2DAY met vertrouwen tegemoet ziet.

De Raad wil nadrukkelijk haar grote waardering uitspreken voor de niet aflatende inzet van de medewerkers om boeiende, innovatieve operaproducties neer te zetten. Met veel creativiteit en energie laten zij telkens weer zien hoe essentieel kunst is.

Moedig voorwaarts.

Simon van Driel, voorzitter Raad van Toezicht

3. Artistiek verslag

Het artistiek beleid van OPERA2DAY bestond in 2022 voor een groot deel uit artistieke *planning*. In de corona-jaren 2020 en 2021 hebben we verschillende geplande projecten niet kunnen realiseren. Was het nog steeds waardevol en zinvol om deze op een later moment alsnog uit te voeren? We zochten daarbij iedere keer naar nieuwe manieren om ons motto waar te maken: ‘We reinvent opera to inspire and move people today.’

Dat ‘opnieuw uitvinden van opera’ gebeurt op verschillende manieren. Muzikaal door op een originele, uitdagende manier gebruik te maken van bestaande muziek of door, met respect voor de opera-traditie, nieuwe muziek te laten componeren. Tekstueel door nieuwe libretti te laten schrijven. Uitvoerend door samen te werken met onverwachte partners, zowel op als naast het podium. Genre-overschrijdend door in onze projecten altijd een belangrijke plaats in te ruimen voor educatie en participatie. Met deze ingrediënten verbreden wij onze horizon en bereiken wij resultaten die onszelf, onze partners en ons publiek verrassen.

3.1 Gerealiseerde producties in 2022

3.1.1 *J.S. Bach – De Apocalyps (uitgevoerd in januari 2022)*

Spil in ons meerjarenplan 2021-2024 was een uniek project, ons grootste project ooit. Alle facetten van onze ambities zouden er in samenkomen. Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van coproducent De Nederlandse Bachvereniging maakten we de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps*. Het dramatische en muzikale scenario van deze ‘opera die Bach nooit schreef’ werd ontwikkeld door Serge van Veggel, die de voorstelling ook regisseerde.

Het resulteerde in een innovatief project met een nieuwe manier van presenteren van zowel de muziek van Bach als van barokopera. De Griekse componist Panos Iliopoulos, zowel schepper van een eigentijds oeuvre als clavecinist en barokspecialist, maakt de opera - waarin de muziek van Bach de hoofdrol heeft - tot een doorgecomponeed totaal. De muzikale leiding was in handen van Hernán Schwartzman, die ook dirigeerde. De Nederlandse Bachvereniging bracht het koor en het ensemble in, samengesteld uit de wereldtop van Bach-vertolkers.

De voorstelling, met een libretto van de vooraanstaande Duitse librettist Thomas Höft, vertelt bovendien een heel relevant verhaal, namelijk dat van Jan van Leyden en zijn geradicaliseerde wederdopers uit de 16e eeuw. Verrassend actueel, want het laat op iconische wijze zien hoe polarisatie en radicalisering werken. Om die thematiek veel breder onder de aandacht te brengen, ontwikkelden we een uitgebreid outreachprogramma.

De voorbereidingen voor het project, dat ook voor de Bachvereniging het grootste in haar geschiedenis was, namen jaren in beslag. Na een zware, lockdowns en andere corona-maatregelen geteisterde repetitieperiode, waarin desondanks verschillende medewerkers voor kortere of langere tijd uitvielen door het virus, naderde de voorstelling begin januari 2022 zijn voltooiing. Kort voor de geplande première volgde een nieuwe lockdown, waardoor de eerste zeven uitvoeringen werden afgelast.

‘De opera die Bach nooit schreef’ was dan wel geschreven, maar dreigde nooit te worden uitgevoerd. Dankzij een versoepeling van de maatregelen konden er echter alsnog twee try outs plaatsvinden, gevolgd door een verlate première, op 9 februari 2022 in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. En met succes: “OPERA2DAY, once again, has contrived a brilliant new opera”, schreef een Engelse recensent. “J.S. Bach – De Apocalyps is gelukkig meer dan een gedurfd idee, het is een volbloed opera,” schreef de NRC. Van het publiek gaf 82 % de voorstelling vijf sterren.

Maar de première was tevens de laatste uitvoering. Theaterbezoek was weer mogelijk, maar voor een minimaal publiek, geplaatst op 1,5 meter. Voor de rest van de speelreeks leverde dat een onverantwoord model op. De verhoudingen waren zoek: zeventig mensen op en achter het toneel om

een voorstelling te spelen voor zo'n honderd toeschouwers in de zaal. Het zou leiden tot verliezen die we niet konden dragen, ook niet met overheidssteun. Uitvoering van het educatie- en participatietraject en het outreach-programma was onmogelijk.

Om ons heen zagen we bovendien hele producties sneuvelen omdat cast en crew zelf door een corona-uitbraak overvallen werden. Na eindeloos beraad besloten we daarom de rest van de tournee, 23 uitvoeringen, te annuleren. De Apocalyps had zich hiermee op een andere wijze voltrokken dan gehoopt. Natuurlijk gingen we groots ten onder, met het schitterend bazuingeschal van een geslaagde première. Maar dat maakte de noodgedwongen annulering des te wranger. We gingen dan ook meteen op zoek naar mogelijkheden om de voorstelling op een later moment alsnog op tournee te laten gaan.

3.1.2 Les Liaisons Dangereuses (uitgevoerd van maart t/m juni 2022)

In 2019 werkte OPERA2DAY voor het eerst samen met De Nederlandse Bachvereniging. *Vivaldi – Dangerous Liaisons* was een spiksplinternieuwe barokopera, een *pasticcio*, waarin componist Vanni Moretto bestaande stukken van Vivaldi met nieuw gecomponeerde recitatieven tot een eenheid had gesmeed. Serge van Veggel tekende voor de regie en was verantwoordelijk voor concept, scenario en de muzieksamenstelling. Samen met de jonge Italiaanse Stefano Simone Pintor schreef hij het libretto. De muzikale leiding was in handen van Hernán Schwartzman.

De opera werd na de Nederlandse première bedolven onder dolenthousiaste reacties van publiek en pers. Coproducent Theater Orchester Biel Solothurn (TOBS) had in het voorjaar van 2020 een voorstellingsreeks in Zwitserland geprogrammeerd, maar deze werd onmogelijk gemaakt door de eerste corona-golf, die al snel de hele wereld lam zou leggen.

Twee jaar later volgde dan toch de reprise van deze glanzende productie. De opera werd door het artistieke team van OPERA2DAY omgevormd tot een aan de Zwitserse baroktheaters aangepaste versie, onder de titel *Les Liaisons Dangereuses. Vivaldi-Dangerous Liaisons* werd begeleid door het eigen orkest TOBS, spelend op modern instrumentarium. Componist Vanni Moretto, die het werk met nieuw gecomponeerde recitatieven tot een eenheid had gesmeed, maakte hiervoor een bewerking van de partituur. Enkelen van de centrale zangers uit de oorspronkelijke cast keerden terug, aangevuld met nieuwe zangers.

Hiermee werd de eerste internationale coproductie van OPERA2DAY alsnog een feit. De Zwitserse pers reageerde razend enthousiast en de achttien uitvoeringen werden goed bezocht, waarbij het opvallend was dat veel toeschouwers de voorstelling meerdere malen bezochten. Dat onze vernieuwende aanpak ook over de grenzen zoveel enthousiasme oproept, sterkt ons in onze ambities.

3.2 Producties in voorbereiding

3.2.1 De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha (uitvoeringen van januari t/m maart 2023)

Na het succes van *Vivaldi – Dangerous Liaisons* besloot OPERA2DAY de samenwerking met Vanni Moretto en Stefano Simone Pintor voort te zetten en uit te breiden. De wereldberoemde roman waarin Miguel de Cervantes de avonturen van de dolende ridder Don Quichot beschrijft, vormde de inspiratiebron voor het libretto van Pintor, die eveneens de regie voor zijn rekening neemt. Moretto componeerde een volledig nieuwe opera. De muziek wordt uitgevoerd door het avontuurlijke New European Ensemble, waarmee OPERA2DAY eerder samenwerkte en dat voor *Don Quichot* ook coproducent is. Een belangrijke rol is weggelegd voor het Italiaanse ensemble la fonte musica, gespecialiseerd in middeleeuwse muziek.

Ook deze voorstelling werd vertraagd door de pandemie: de voor januari 2021 geplande tournee moest worden uitgesteld. De ontwikkelde partituur was na twee jaar nog even aansprekend, alhoewel veel kleine aanpassingen werden gemaakt. We vonden echter dat het educatie- en participatieprogramma toe was aan een aanscherping en dus ontwikkelden we vanaf begin 2022 een geheel nieuwe opzet. De repetities begonnen in het najaar van 2022, in voorbereiding op een landelijke tournee van 21

uitvoeringen vanaf januari 2023. Ook al was de pandemie inmiddels min of meer onder controle, toch werd het repetitieproces bemoeilijkt door verschillende corona-gevallen, onder wie muzikaal leider en dirigent Hernán Schwartzman.

Met *Don Quichot* betreedt OPERA2DAY onbekend terrein. Het is een nieuwe opera van een in Nederland relatief onbekende componist en bovendien zal voor het eerst de regie niet in handen zijn van Serge van Veggel. Voor de ontwikkeling van OPERA2DAY als avontuurlijk operagezelschap is het aangaan van deze uitdaging evenwel een logische volgende stap.

3.2.2 Mozarts Zauberflöte (uitvoeringen van juni t/m december 2023)

De TheaterAlliantie brengt publieksvoorstellingen, die in een lange tournee vaak vijf keer per week worden uitgevoerd. Dat lijkt moeilijk te rijmen met de operapraktijk, maar toch ging OPERA2DAY voor de tweede keer een samenwerking aan. Na het succesvolle *Amadeus* (2019) volgt in 2023 *Mozarts Zauberflöte*, in een regie van gelauwerd regisseur Theu Boermans. Een Nederlandse hertaling geeft de beroemde opera een nieuwe draai, die het stuk voor onze eigen tijd relevant maakt en zich weet te verhouden tot de discussies die het originele verhaal oproept op met name het gebied van misogynie.

Net als in *Amadeus* draagt OPERA2DAY met name het muzikale aandeel van deze groot gemonteerde en uitgebreid tourende voorstelling. Voor de casting ontwikkelde we bovendien het concept om veel van de rollen te casten met acteurs die voortreffelijk kunnen zingen, in plaats van klassiek geschoolde zangers met een opera-achtergrond. Vloeken in de opera-kerk? Maar wel de uitvoeringspraktijk in de tijd dat het oorspronkelijke stuk in première ging. Door dit historisch geïnspireerde gegeven rekt OPERA2DAY de grenzen van de huidige theaterconventies op.

In 2022 vonden de audities plaats, en met succes werden alle rollen bezet. Tegendraads collectief LUDWIG stelde het orkest samen. Inmiddels is een landelijke tournee geboekt van meer dan 70 uitvoeringen, waarvan tien in het nieuwe Haagse Amare.

3.2.3 Song of the dark forest (uitvoeringen in oktober 2023 t/m februari 2024)

Een unieke manier om opera te presenteren brengen we tot stand in 2023 in *Song of the dark forest*. Daarvoor gaan we een samenwerking aan met Scapino Ballet Rotterdam en het DoelenEnsemble. Artistiek directeur Ed Wubbe nodigde artistiek leider en regisseur Serge van Veggel van OPERA2DAY uit om met vier opvallende choreografische toptalenten een voorstelling te maken. Eigentijdse dans smelt daarin samen met live uitgevoerde klassieke muziek.

In *Song of the dark forest* ontmoeten we een onbekende soldaat die zweeft tussen leven en dood. Hij probeert zijn vroegere leven terug te vinden, zijn geliefde vrouw en kinderen, en het huis dat zijn thuis was. Dolend door een geruïneerd landschap wordt hij echter steeds overvallen door indringende visioenen van wat mij meemaakte op het slagveld. Zijn herinneringen blijven hem achtervolgen, zoals de oorlog zelf ook steeds opnieuw de mensheid weet te vinden.

Hoewel het thema onmiskenbaar door de actualiteit is geïnspireerd, vertelt *Song of the dark forest* een tijdloos verhaal – het eeuwige lied van de oorlog. De voorstelling zal circa 38 keer in grote zalen in het land te zien zijn in seizoen '23/'24.

3.2.4 J.S. Bach – De Apocalyps (uitvoeringen in januari t/m juni 2024)

Na de veelbelovende aftrap, begin 2022, beseften we goud in handen te hebben. Dat vonden wij niet alleen. De voorstelling werd bijgewoond door vertegenwoordigers van twee internationale festivals: het befaamde Bachfest Leipzig en het Neue Deutsche Bachgesellschaft, waarvan de 98^e editie in 2024 zal plaatsvinden in Münster – de stad waar het verhaal van de opera zich afspeelt. Alle twee nodigden ze de productie uit, Leipzig zelfs voor twee voorstellingen. Ook de theaters in Nederland willen de productie graag opnieuw programmeren, merkten wij in het najaar van 2022, bij aanvang van de verkoop voor de

tournee in 2024. Om de herneming van de (voor OPERA2DAY) buitengewoon kostbare productie mogelijk te maken, was extra financiering nodig, die wij vonden in een ongekend grote bijdrage van een particulier fonds.

4. Publieksbereik

4.1 Marketing en communicatie

In 2022 is de marketingafdeling, inclusief publiciteit, flink van opzet veranderd. Sinds juni van dit jaar is er een vaste marketingmedewerker voor 0,8fte in dienst gekomen. Deze coördineert alle marketingactiviteiten en stuurt overige (project)medewerkers aan voor bijvoorbeeld persbenadering, online adverteren en redactie van de programmaboeken. In deze nieuwe opzet kan de marketeer zich nog meer richten op publieksbereik.

Ook aan het begin van 2022 hield Covid ons in de houdgreep. De tournee van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* moest, zoals eerder al gemeld, helaas worden geannuleerd. Het publiek bij de drie uitvoeringen die wel plaatsvonden was, evenals de pers, enthousiast over de voorstelling. Liefst 82% van de bezoekers gaf de opera vijf sterren.

Contact met het publiek, theaters en stakeholders was er voornamelijk via nieuwsbrieven, nieuwsberichten op onze site en sociale media. Vanaf september startte de communicatie met onze achterban over de nieuwe opera *De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha*, die in januari 2023 in première zou gaan in Den Haag.

Het gaf de nieuw ingerichte afdeling Marketing de tijd de volgende stappen te zetten bij het ontwikkelen van een nieuwe website en het integreren van een nieuw aangeschafte CRM. Zodoende kan onze achterban beter in kaart worden gebracht, en kunnen verschillende doelgroepen beter worden benaderd, zoals bezoekers per speelstad, de leden van onze Societé de Claqueurs (vrienden van OPERA2DAY), participanten en educatiepartners. De nieuwe website moet in 2023 worden gerealiseerd.

Voor het Haagse publiek was er in de september het UIT Festival, waarbij in de Koninklijke Schouwburg en in ons thuishonk CC Concordia een voorproefje werd gegeven van de *De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha*.

Na de zomer werden de eerste stappen gezet voor de marketingcampagne voor Don Quichot. Vanwege het uitgebreide educatie- en participatieprogramma bij de productie, voelde het logisch om met de grootste regionale uitgever (DPG) in zee te gaan. Voor de branded contentcampagne zouden participanten aan de schrijfavonden kunnen worden ingezet op indebuurt.nl en ook voor de persbenadering zou dit een uitstekend haakje kunnen zijn om over de productie te schrijven. Daarnaast zou via DPG een uitgebreide bannercampagne worden opgetuigd voor twee doelgroepen: Nieuwe Conservatieven Gedeeltelijk Kosmopolieten en Postmoderne Hedonisten Gedeeltelijk Kosmopolieten (doelgroepindeling Motivaction). De vaste achterban van onze voorstellingen zou voornamelijk worden bereikt via onze eigen kanalen, de theaters en klassiekemuziekmagazines en –blogs.

Digitaal bereik

Ondanks de geringe activiteiten bleef OPERA2DAY actief op Facebook en Instagram, en werden ook nieuwsbrieven verstuurd. Ondanks het gering aantal voorstellingen in 2022, en daarmee het ontbreken van een betaalde campagne rondom onze tournee, groeide het aantal bezoekers van de website en volgers op sociale media aanzienlijk. Ook het aantal abonnees van onze digitale nieuwsbrief groeide verder.

Aantallen bezoekers, abonnees en volgers website, nieuwsbrief en sociale media			
	Eenheid	2022	2021
Sessies	Aantal	30.574	21.184
Gebruikers	Aantal	23.454	15.571
Sessieduur	Minuten	1.24	1.32
Ontvangers nieuwsbrieven	Aantal	6.028	5.818
Nieuwsbrief geopend	Percentage	27,8	onbekend
Facebook volgers	Aantal	3.241	3.013
Instagram volgers	Aantal	1.206	1.015

4.2 Persbenadering

4.2.1 De pers over J.S. Bach – De Apocalyps

In het najaar van 2021 stuurden we verschillende persberichten uit naar Nederlandse en internationale (opera)media. Daarnaast voorzagen onze Duitse zangers ons van aanvullende persadressen en we lieten het persbericht daarom ook in het Duits vertalen. Voorts werkten we het Duitse persbericht om naar een tekst voor de media rondom Münster. En we zochten en vonden adressen van dag- en weekbladen en magazines, programma's en journalisten die zich bezighouden met geschiedenis.

Zo wisten we de interesse te wekken van het zeer goed beluisterde Radio 1-programma OVT, het geschiedenisprogramma van de VPRO. De redactie wilde Serge van Veggel graag een uur lang in de uitzending in januari, tezamen met historicus Luc Panhuijsen, de schrijver van 'De Beloofde Stad', een standaardwerk over de Wederdopers. Een heel interessante optie, die helaas sneuvelde omdat Covid wederom de boel platlegde. Datzelfde gold voor enkele interviews in bladen in de regio's waar de opera op tournee te zien had zullen zijn. We merkten tevens dat de voorpubliciteit daardoor nauwelijks op gang kwam. Waar we bij andere producties vaak in de aanloop naar de première al verzoeken voor verschillende (RTV)interviews kregen, gebeurde dat nu niet of nauwelijks.

Toen inmiddels duidelijk was dat de productie wél in première zou gaan, konden we ingaan op het verzoek van RTV West, dat een tv-reportage wilde maken. Dat lukte uiteindelijk in Haarlem, waar we – in plaats van een reguliere voorstelling – nu de try out speelden. De reporter filmde een stukje van de voorstelling en interviewde voorafgaand Serge van Veggel, Hernán Schwartzman en Shunske Sato in de mooie foyers van de Stadsschouwburg. Weekblad Den Haag Centraal bracht een mooi voorverhaal onder de titel "De eindtijd op muziek van Bach". Ook de reportage die de NRC zou publiceren kon doorgang vinden. De journalist woonde de doorloop in Schiedam bij en interviewde regisseur Serge van Veggel, componist Panos Iliopoulos en librettist Thomas Höft voor een paginagroot artikel in de krant van 20 januari. Thomas Höft zegt daarin: "Het is ronduit vleiend om de librettist van Bach te mogen zijn. Maar het is een raar project, want normaal heb je een scenario waar tekst en muziek organisch bijkomen. Nu was zowel het verhaal als de precieze muziek er al. Elk woord moest op elk accent nauwkeurig passen. Zo had ik nog nooit gewerkt."

Jammer genoeg moest een recensent uit Münster verstek laten gaan, vanwege de andere datum, maar tot ons grote geluk wisten de Nederlandse recensenten de première, die tevens de dernière was, te vinden en konden we ons verheugen in maar liefst 9 (goede!) recensies. Hieronder volgt een greep:

"J.S. Bach – De Apocalyps is gelukkig meer dan een gedurfd idee, het is volbloed opera," schreef de NRC over 'de opera die Bach nooit schreef'. Een première in een 'corona-uitverkochte' Koninklijke Schouwburg, zo schrijft de NRC: "Zo zagen in Den Haag zo'n 170 bezoekers de eerste en voorlopig laatste uitvoering van een voorstelling die een veel breder publiek verdient."

Gelukkig hebben we wel de hele voorstelling af kunnen maken en dat werd gewaardeerd: “De saamhorigheid en betrokkenheid bij de productie is in alle gelederen te merken. Je kunt horen en zien dat er heel hard en integer gewerkt is om dit ‘onzalige’ project van de grond te krijgen.” (Operagazet). Onzalig? Een beetje, want een opera van Bach? Zou het kunnen? Ja, schrijft Theaterkrant: “Het verrassende is, dat Bach óók een operacomponist is.” Operagazet is door onze opera “zeer zeker overtuigd van de dramatische kracht van Bach” en vindt ook dat oude muziek profiteert van een encensering: “de dynamiek van het toneel geeft meer dimensie, stemklank en expressie worden warmer en menselijker. Er is plezier, humor en energie.” Trouw voegt toe: “Respect voor de durf” en “Op naar een mooie en uitgebreide tournee, ook al is die pas over twee jaar.”

“Het bizarre 16^e eeuwse verhaal van Jan van Leiden was een goede keuze voor de opera die Bach nooit maakte”, volgens Concertzender. NRC roemde “het doortimmerde scenario van regisseur Serge van Veggel.” En Operagazet schrijft: “Hulde voor librettist Thomas Höft, die met feeling voor de schrijfwijze van Bach, en voor taal, metrum, ritme, timing en drama, een mooi staaltje geleverd heeft.” De Volkskrant vond “Het radicaliseringsproces waardoor Van Leiden een theocratische despoot is geworden, maar al te herkenbaar” en Arts Talk Magazine vatte de neergang van het wederdoperskoninkrijk mooi samen: “Van Leiden’s New Jerusalem soon became Dante’s Inferno.”

Place de l’Opera schrijft dat “artistiek leider van OPERA2DAY Serge van Veggel er met zijn team opnieuw in is geslaagd een bijzonder theaterwerk te creëren. Een boeiende voorstelling die volledig past in de traditie van OPERA2DAY. Altijd verrassend, altijd op zoek naar iets nieuws.” Volgens Theaterkrant “wisselt regisseur Van Veggel vaardig grote scènes af met intieme momenten” en de Volkskrant heeft het over “visueel sterke scènes als een kroningsfeest in melkwitte gewaden en een griezelig banket met ratten op het menu.” Ook een mooie kenschets van Arts Talk Magazine: “Serge van Veggel paints with very broad strokes and has created a stunning piece of opera.”

Toneelbeeld en aankleding konden op bijval rekenen. Zo schreef Theaterkrant: “Het draaitoneel dat het hart van de scenografie van Herbert Janse vormt, smeedt moeiteloos de scènes en ook de tijdseenheden aan elkaar.” Volgens Place de l’Opera “prima gedaan”. Arts Talk Magazine gaf dit compliment: “Visually impressive [...] The excellent lighting by Uri Rapaport and costumes by Mirjam Pater added to a near flawless production.”

Natuurlijk werd er veel geschreven over de muziek, van Bach én van Panos Iliopoulos die de opera tot een geheel smeedde. “Wat moet het heerlijk zijn uit die delicatessensupermarkt van Bach’s vocale muziek te mogen kiezen. Uit die delicatessen was een indrukwekkend boekje geplukt, zorgvuldig uitgezocht en geplaatst.” (Concertzender) “Iliopoulos componeerde ook enkele volkomen eigen muzikale passages, modern en elektronisch, maar aldoor geworteld in de muziek van Bach. Dat levert erg mooie muzikale lijnen op, waarin barokklanken door instrumenten als viola da gamba en traverso vloeiend harmoniëren met hedendaagse muziek.” (Theaterkrant)

“Koor en orkest van de Bachvereniging zingen en spelen prachtig”, zo schreef Trouw en de Volkskrant had het over “de fantastische begeleiding door de Nederlandse Bachvereniging onder leiding van Hernán Schvartzman.” En ook deze van Operagazet is mooi: “Het orkest onder leiding van Hernán Schvartzman omarmde de cast met warme, ronde klanken.” De NRC roemde ons gezamenlijke Bach-avontuur in het kader van het 100-jarig bestaan van de Bachvereniging: “Voor OPERA2DAY is het binnenstebuiten keren van het operagenre een vanzelfsprekendheid; het pleit voor de Nederlandse Bachvereniging [...] dat ze dit project aandurft.”

Mooie woorden ook voor de solisten. Theaterkrant: “Tenor Florian Sievers zet een krachtige, opruiende en heftige Jan van Leiden neer, onverzettelijk, aanvankelijk innemend, later meedogenloos.” NRC: “Florian Sievers maakt de radicalisering van een kruimeldief knap invoelbaar.” Operagazet: “Aan het eind is er plaats voor de menselijke, kwetsbare kant van Jan, wanneer hij in gesprek met de kapelaan (bariton Wiebe-Pier Cnossen) zijn zonden belijdt. Een mooi, muzikaal moment.”

Over bas-bariton Wolf Matthias Friedrich (Bernhard Knipperdollinck) schreef Concertzender “zeer overtuigend”, NRC “mooie rol” en Place de l’Opera “hij excelleert”. Operagazet tenslotte: “Zijn stem droeg uitstekend en acterend vlamde hij in zijn rol als bloeddorstige intrigant.”

“De aangename bariton en wat afstandelijke presentatie van Mattijs van der Woerd waren adequaat voor de rol van Bernhard Rothmann, het intellectuele brein achter de sekte” zei Operagazet en Concertzender vond hem “zeer overtuigend.”

“Zowel de krankzinnige wederdopersprofeet Jan Mattijsz als diens opponent, de machtsgeile bisschop, worden treffend vertolkt door countertenor Sytse Buwalda” vond de NRC en Arts Talk Magazine overtoepte met “The prize for an outstanding performance should go to Sytse Buwalda.”

Operagazet schreef: “Mezzosopraan Cecilia Amancay Pastawski, koningin Divara, heeft een mooie, warme stem, heel muzikaal, vooral in haar smeekbede tot God.” En “countertenor Kaspar Kröner was vocaal goed en geloofwaardig als blinde ziener Dusentschuer.” En “Sopraan Viola Blache was als Marijtje en Elisabeth vooral mooi in de hoge tessituur.” En “Acteur Jobst Schnibbe is in zijn rol van Heinrich Gresbeck een gepassioneerd verteller, die ons als ooggetuige door het verhaal loodst.”

Volgens Concertzender was “de ster het koor van de Nederlandse Bachvereniging, dat stralend en heerlijk stevig zong.” Place de l’Opera vond dat “vooral het koor de zang in dit nieuwe theaterwerk cachet geeft” en de Volkskrant stelde dat “de koorden bijna allemaal hoogtepunten zijn.” De NRC schreef: “ze betonen zich met bevlogen acteerwerk een heus operakoor” en Operagazet meldde dat “de allereerste inzet van het koor zowaar tranen in onze ogen bracht.”

De uitsmijter kwam van Arts Talk Magazine: “The authors of *J.S. Bach – The Apocalypse* should be congratulated for having created an opera which, if there is any justice, will be performed in opera houses around the world for years to come.”

4.2.2 De pers over *Les Liaisons Dangereuses* in Zwitserland

Al in augustus 2021 namen we *Les Liaisons Dangereuses*, OPERA2DAY’s eerste Europese coproductie, op in ons seizoenspersbericht voor binnen- en buitenland. Dat werd meteen opgepikt door de webredactie van het tijdschrift Luister. Na de persberichten van het voorjaar kregen we aandacht in Arts Talk Magazine en Klassiek Centraal: “OPERA2DAY gaat internationaal.” Maar het ging ons qua pers natuurlijk om de première in het 18e-eeuwse baroktheater van Solothurn, aan de voet van Jura in Zwitserland. In 2019 kon de opera in Nederland op veel bijval rekenen en wij waren natuurlijk heel benieuwd of dit ook het geval zou zijn in Zwitserland. In de aanloop naar de première verscheen er een groot interview met regisseur Serge van Veggel in de Jungfrau Zeitung, waarin de interviewer opmerkte dat “OPERA2DAY schon erfolgreich damit experimentiert hat, existierende Werke in eine neue Struktur zu integrieren.” En er stond een groot artikel in het blad Kulturtipp, dat bovendien een fraaie scènefoto op de voorpagina zette. Er verschenen vier recensies in de Zwitserse pers en Serge van Veggel en zijn team mogen trots zijn op het resultaat. Volgens Der Stimme der Kritik was de productie “een eigentijdse opera in barokke gedaante [...], die alle ingrediënten voor opzweepend muziektheater combineert: virtuoze muziek, passie, jaloezie, verraad en dood.” Het werk “charmeert eerst, boeit daarna en overweldigt tot slot”. “Wie spannend theater verwacht, wordt optimaal bediend”, schrijft de Online Merker. De “opzienbarende” productie laat volgens de Solothurner Zeitung Vivaldi’s operamuziek “in één klap opnieuw furore maken” op de Zwitserse Bühne.

De muziek van Vivaldi, en het nieuwe libretto van Stefano Simone Pintor werden muzikaal tot een geheel gesmeed door de Italiaanse componist en barokspecialist Vanni Moretto. Dat viel in de smaak: “In de loop van het spel der intriges op het podium verandert de muziek. Tegen het einde vloeien Moretto's frisse, brutale intermezzo's zelfs over in Vivaldi's composities. De barokmuziek is in het heden aangekomen.” (Bieler Tagblatt)

“Vivaldi-drift en seks als machtsmiddel voor gemene intriges vormen de essentie van deze nieuwe opera.” (Solothurner Zeitung)

De “fraaie, geraffineerde en razendsnel transformerende toneelbeelden” van Herbert Janse konden zich volgens Der Stimme der Kritik meten met de muzikale opzet. “Hoe slim de decorontwerper en regisseur gebruik maken van de scenische taal wordt duidelijk in de 7e en laatste acte”, waar de barokke wereld

ineenstort. “Deze ensenceringsmethode mag "denken in grote bogen" worden genoemd.” De “originele” kostuums (Solothurner Zeitung) van Mirjam Pater tekenen de karakters “met veel gevoel” (Online Merker).

Loftuitingen van onder meer de Online Merker voor de zangers. “Candida Guida als Marquise de Merteuil fascineert met haar donkere coloraturen”, “Ingeborg Bröcheler als Vicomte de Valmont vormt met haar prachtige diepe en hoge tonen een aantrekkelijk contrast” en “Maayan Licht als Danceney onderscheidt zich met kristalheldere hoge tonen en vloeiende ornamenten”. Inès Berlet (“sterke toneelpresence en edele stemvoering”) en Marion Grange (“een jeugdig frisse sopraan”), overtuigen als de vrouwen die slachtoffer worden van Valmont en Merteuil.

Der Stimme der Kritik prees de begeleiding van het Biel Solothurn Symfonie Orkest, onder leiding van Facundo Agudin: “Het orkest realiseerde de partituur met zoveel toewijding, precisie en schoonheid dat alleen al de orkestrale kant de waarschuwing verdient: "Kan verslavend werken".

Na de laatste voorstellingen in Vaduz volgden nog twee prachtige recensies, die ieder voor zich ingingen op de maatschappelijke betekenis van het verhaal. Zo schreef het Volksblatt: “Na het recitatief waarin Merteuil zich realiseert dat haar decadente klasse gedoemd is, bestormen boze massa's bedienden het paleis - een visionair beeld van de Franse Revolutie zeven jaar later. Terwijl de plunderingen escaleren - de revolutie eet haar kinderen op – valt het doek. Het schrikbewind dat zou volgen (Robespierre) en de machtsovername van Napoleon worden niet getoond, maar ze doemen wel op in de hoofden en harten van het publiek, dat deze overdaad aan emoties alleen lucht kon geven door langdurig heftig applaus.”

Het Liechtensteiner Vaterland zag dat “de opera bijna letterlijk wordt uitgevoerd over de rugen van een heel leger bedienden, die weerloos zijn overgeleverd aan de harteloze perversie van de verveelde adel. Deze verhaallijn, die uiteindelijk leidt tot de opstand van de kansarmen, is ingenieus verweven in de opera. Rijk en arm drijven steeds verder uit elkaar – en daarmee wordt heel bewust verbinding gemaakt met de huidige tijd, waarin een rijke bovenlaag economisch en dus ook politiek steeds meer de dienst uit maakt ten koste van een steeds armere middenklasse en vooral de lagere klasse. Een verfrissend, ongewoon operaconcept.”

4.3 Zaalbezetting en publieksaantallen

Pers en publiek spraken hun grote waardering uit voor onze twee producties in 2022: *Bach – De Apocalyps* en *Les Liaisons Dangereuses*, de titel waarmee we onze productie *Vivaldi – Dangerous Liaisons* in Zwitserland op de planken brachten. Vanwege Covid konden we Bach slechts drie keer spelen, op 1,5 meter afstand: een try-out in Haarlem, een voorpremière en première (tevens dernière) in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. Gedwongen annuleerden we 23 voorstellingen. Dit had uiteraard grote gevolgen voor het aantal bezoekers. Ook van de geografische spreiding, zoals die zou zijn gerealiseerd met de geplande tournee, kwam niets terecht.

Producties 2022				
Productie	Aantal voorstellingen	Aantal bezoekers	Capaciteit	Zaalbezetting
Bach – De Apocalyps				
Haarlem	1	180	180 *	100%
Den Haag	2	236	125 *	94%
* beperkte capaciteit door coronamaatregelen				
Les Liaisons Dangereuses				
Biel	7	845	280	44%
Solothurn	5	909	280	65%
Overig	6	1036	n/a	n/a

Les Liaisons Dangereuses was vanwege Covid in 2020 geannuleerd. De geplande voorstellingen werden nu in het voorjaar van 2022 gespeeld, in de periode van 31 maart tot en met 14 juni in Biel en Solothurn en in theaters in Burgdorf, Düringen, Langenthal, Schaan, Thun, Vaduz en Vernier.

4.4 Educatie en participatie

Educatie en participatie zijn bij OPERA2DAY onderdeel van het artistieke concept van de voorstelling. In de educatie- en participatieprojecten krijgen de leerlingen en participanten een actieve rol in of rondom de voorstelling om hen zo betrokken en enthousiast te maken voor opera. Vaak is een OPERA2DAY-voorstelling hun eerste kennismaking met het genre.

Na elf jaar de educatie- en participatieprojecten mede te hebben vormgegeven en uitgevoerd, besloot Mieke van der Ven dat het tijd was voor een nieuwe uitdaging. Wij hebben er vertrouwen in dat het fundament dat zij onder de afdeling heeft gelegd zo stevig is, dat we ook in 2023 weer veel mensen voor het eerst met opera in aanraking zullen brengen.

4.4.1 Het plan rond de geannuleerde Bachvoorstelling

Met betrekking tot educatie en participatie hadden we rond de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* een grote klapper willen maken. De opera gaat in op de actuele thema's radicalisering, fundamentalisme en polarisatie. Het verhaal is namelijk gebaseerd op het levensverhaal van wederdoper Jan van Leyden (1509-1536). De opera vertelt over zijn onstuimige ontwikkeling en maakt de processen van radicalisering en polarisatie met rake zeggingskracht invoelbaar. De voorstelling zal bij het publiek herkenning oproepen: het verhaal is moeiteloos te verplaatsen naar onze tijd. Ook wij kennen processen van radicalisering, wij/zij-denken en de toenemende onmacht van de verliezende klasse. Hoe moeten wij hiermee omgaan, en hoe kunnen we escalatie voorkomen?

Om deze vragen te beantwoorden wilden we de voorstelling het middelpunt laten zijn van een veel breder scala aan verdiepende activiteiten waarmee we het debat willen voeren over de thema's radicalisering en polarisatie - óók buiten het theater. Dit outreach-programma strekt zich uit van de huiskamer tot aan de theaterfoyer en het digitale domein, en van een meer receptieve tot een heel actieve deelname door het publiek. Het outreachprogramma is erop gericht een breed publiek te betrekken bij de thematiek, om bewustwording, betrokkenheid en activatie te bereiken. Bij het programma zou een podcast horen, live debatten, een live 'biechtstoel' rondom de voorstellingen, online interactieve programmaonderdelen en bovenal een participatieprogramma waarin bij elke voorstelling een 'protestactie' in de foyer, voorafgaand aan de voorstelling zou plaatsvinden, met in totaal zo'n 1300 deelnemers.

De meeste van deze onderdelen vergden live interactie. Dus al snel nadat de pandemie opnieuw oplaaide, annuleerden we deze activiteiten. Toen langzaam de vraag werd of we de voorstelling überhaupt konden gaan spelen, lieten we ook de podcast en online onderdelen vervallen, ook om kosten te besparen. Dit ook omdat we ons realiseerden dat bij eventuele herneming twee jaar later, het beter zou zijn om dan met de actualiteit van dat moment aan de slag te gaan.

4.4.2 Voorbereidingen educatie en participatie Don Quichot

Nadat het project rondom Don Quichot twee jaar in de koelkast had gelegen, kwamen we, kijkend met frisse blik tot de conclusie dat we het omringende educatie- en participatietraject dat destijds was bedacht drastisch wilden aanpassen. Zo'n 1300 leerlingen en amateurschrijvers wilden we vragen om een nieuwe episode van het Don Quichot-verhaal te gaan schrijven. Dit idee was gebaseerd op het feit dat vele schrijvers met het karakter van schrijver Cervantes aan de haal gingen kort na het verschijnen in 1605. Nu zouden de vele leerlingen en participanten ook nieuwe verhalen schrijven, waarin hen gevraagd werd om te laten zien voor welke dromen zij zouden willen vechten, tegen welke windmolens zij zouden willen strijden en waar hun fantasie ze naar toe brengt.

De door de participanten nieuw geschreven episodes krijgen een leven richting het publiek door deze actief onderdeel te maken van de voorstelling. In de pauze van de voorstelling trekken vier promotieteams van 'La Mancha' door de foyer van het theater. Iedere bezoeker krijgt een unieke episode, geschreven door een participant cadeau. Op het toneel worden in de tweede acte ook titels van nieuwe verhalen van participanten voorgelezen, om de binding met de lokale schrijvers ook echt de voorstelling in te brengen. Ook bedachten we dat we de nieuw geschreven episodes een langer leven willen geven door ze te posten op een speciale website. De 100 favoriete verhalen uit het hele project worden na afloop van de tournee gebundeld tot een e-book, met een inleiding van een bekende schrijver. Dit e-book wordt verspreid onder de bezoekers van de voorstelling, via onze website en er wordt media-aandacht voor gezocht.

4.4.3 Overige activiteiten educatie- en participatie

Verskillende neuropsychologen betogen dat mensen slimmer, creatiever en gelukkiger worden van samen muziek maken. Dit is het uitgangspunt van het educatieve project *Make Music Not War*, dat OPERA2DAY aanbiedt voor alle leerjaren in het voortgezet onderwijs. Het project is niet aan een specifieke voorstelling van OPERA2DAY verbonden.

In twee workshops van elk 90 minuten componeren de leerlingen in kleine groepjes een one-minute-opera. Onder leiding van een ervaren docent schoolmuziek die bovendien operazangeres is, schrijven de leerlingen zelf teksten voor het libretto. Vervolgens maken ze hier een grafische partituur van. De docent neemt de zangpartij voor haar rekening. De leerlingen zorgen voor passende muzikale begeleiding. Hiervoor gebruiken ze alles wat voor handen is: hun eigen stem, van thuis meegebrachte spullen, materialen uit het klaslokaal en wellicht wat instrumenten.

Make Music Not War is in 2022 negen keer uitgevoerd. Daarmee zijn ongeveer honderd leerlingen bereikt.

5. Zakelijk verslag

Hieronder volgt een uitgebreide inhoudelijke toelichting op de cijfers in de jaarrekening.

5.1 Exploitatierkening

De gerealiseerde lasten en baten over 2022 zijn lager dan begroot. Dit heeft alles te maken met de gevolgen van de coronamaatregelen. Hieronder worden de belangrijkste verschillen tussen de begrote en de gerealiseerde cijfers, zoals opgenomen in de jaarrekening, toegelicht.

5.1.1 Baten

- Publieksinkomsten

Als gevolg van de coronamaatregelen werd de tournee van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* na een try out en de première geannuleerd, met als gevolg dat het grootste deel van de publieksinkomsten niet werd gerealiseerd. (Overigens wordt de voorstelling in 2024 alsnog uitgevoerd.)

- Baten coproducties

De voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* was een coproductie met de Nederlandse Bachvereniging, die ten behoeve hiervan apart fondsen had geworven. Deze bijdragen mochten, ondanks de annulering van de tournee, worden aangewend om de gemaakte productiekosten te dekken. Aangezien deze kosten vooral door OPERA2DAY waren gemaakt, werd de coproductiebijdrage van de NBV verhoogd. Per saldo hebben beide coproducenten ieder de oorspronkelijk afgesproken bijdrage uit eigen middelen aan de productie geleverd. (Voor detailinformatie kan de projectbegroting en -afrekening worden opgevraagd.)

- Overige inkomsten

Dit betreft inkomsten uit auteursrechten, verkoop programmaboekjes, workshops en inleidingen, allemaal niet of nauwelijks gerealiseerd omdat deze gekoppeld waren aan de (geannuleerde) tournee van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps*.

- Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten

De jaarlijkse bijdrage van het Fonds Podiumkunsten (FPK) van € 634.000 is met 4,1% geïndiceerd. Daarbovenop verleende het FPK opnieuw coronasteun in de vorm van een extra aanvullend steunpakket. Deze extra bijdrage is gebruikt om de projectmedewerkers van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* te compenseren voor de gevolgen van de annulering van de voorstelling door de corona-beporingen.

- Meerjarige subsidie gemeente

De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Den Haag van € 437.042 is gecorrigeerd voor inflatie en komt daarmee op € 453.807.

5.1.2 Lasten

- Beheerslasten personeel

De lagere lasten ten opzichte van de begroting worden met name veroorzaakt door een zieke werknemer, van wie de doorlopende salarislasteren deel werden gecompenseerd. Na betermelding besloot de betreffende werknemer elders aan de slag te gaan. Een geschikte vervanger werd (nog) niet gevonden, met lagere personeelslasten als gevolg.

Ten opzichte van 2021 zijn de personele lasten van de directie in 2022 bijna drie keer zo laag. Dit is deels het gevolg van het vertrek van Alice Gubler als artistiek directeur, medio 2021. Haar opvolger maakt geen deel uit van de directie en valt onder 'overige medewerkers'. Voorts is gekozen om een deel van de salariskosten van de directie te boeken op 'Artistieke directie' en 'Artistiek kader', waarmee ze onder de Activiteitenlasten vallen en niet meer onder de Beheerslasten. Dit is meer overeenkomstig de werkelijkheid, aangezien de algemeen directeur (beheer) ook regisseur is (uitvoering) en de muzikaal directeur (beheer) ook muzikaal leider en dirigent (uitvoering) is.

- Beheerslasten materieel

Het was de bedoeling om in 2022 een aantal investeringen te doen in ICT en een nieuwe website, maar als gevolg van de aanhoudende coronacrisis is besloten hier vooralsnog vanaf te zien, waardoor deze post lager is dan begroot.

- Activiteitenlasten personeel

Hoewel de tournee van de voorstelling *JS Bach – De Apocalyps* als gevolg van de coronacrisis grotendeels moest worden geannuleerd, waren de voorbereidingskosten al gemaakt. Conform de richtlijnen van diverse fondsen en belangenorganisaties, zijn de aan de voorstelling verbonden professionals (grotendeels zzp-ers) vrijwel volledig doorbetaald voor de uitvoeringen die als gevolg van de coronacrisis niet konden plaatsvinden. De voorstelling kon met een iets kleiner team worden gemaakt dan oorspronkelijk begroot, waardoor de personele activiteitenlasten nog iets lager uitvallen.

- Activiteitenlasten materieel

De materiële voorbereidingskosten waren hoger dan begroot, onder meer als gevolg van de kosten die de coronamaatregelen met zich meebrachten (zelftests, pcr-tests, hygiënemaatregelen). Verder werd besloten een (niet begrote) videoregistratie van de voorstelling te maken.

De materiële uitvoeringskosten daarentegen waren veel lager, met name door niet-gemaakte uitgaven voor transport, catering en verblijf. Onder de post 'overige uitvoeringskosten' valt onder meer de provisie van het impresariaat, waarvan slechts een fractie is uitbetaald (omdat die provisie een percentage is van de publieksinkomsten) en een bedrag voor onvoorziene kosten, dat niet is aangesproken. Hierdoor is deze post ook veel lager dan begroot.

Een groot deel van de marketingcampagne (drukwerk, verspreiding, advertenties) kon worden afgeblazen, waardoor de begrote kosten niet werden gemaakt. Hetzelfde geldt voor de materiële kosten van de educatieve activiteiten.

5.2 Omzet en resultaat

De begrote baten en kosten voor 2022 waren € 1.560.477 respectievelijk € 1.598.666. Het voorziene exploitatietekort van € 38.189 zou gedekt worden vanuit de bestemmingsreserves. De gerealiseerde omzet is € 1.492.363, tegenover uitgaven van in totaal € 1.320.560, wat leidt tot een positief resultaat van € 171.533.

5.3 Algemene reserve en bestemmingsfondsen

Van het positief resultaat wordt € 77.320 conform de richtlijnen van het Fonds Podiumkunsten toegevoegd aan het Bestemmingsfonds FPK. Met de overige € 94.213 wordt de Algemene reserve aangevuld, die daarmee op € 227.519 komt, een redelijke buffer in een tijd waarin kosten stijgen en inkomsten onzeker zijn.

Het Saldo Overige bestemmingsreserves per 31 december 2022 is onveranderd en bedraagt € 396.792. Samen met het Saldo bestemmingsfonds FPK (€ 197.513) is er een bedrag van € 594.305 gereserveerd voor toekomstige producties, grotendeels ten behoeve van doorgeschoven voorstellingen die door corona niet konden worden gerealiseerd. De reserveringen zijn als volgt verdeeld:

bedrag:	ten behoeve van de voorstelling:
€ 71.000	<i>De Vernuftige Edelman Don Quichot de la Mancha</i> (2023)
€ 146.019	<i>Mozarts Zauberflöte</i> (2023)
€ 50.000	<i>Song of the dark forest</i> (2023)
€ 102.286	<i>J.S. Bach – De Apocalyps</i> (2024)
€ 225.000	<i>L'Incoronazione di Poppea</i> (2024)

€ 594.305 totaal reserveringen

De voorstelling *Don Quichot* zou in 2021 worden uitgevoerd, maar moest worden geannuleerd en wordt nu uitgevoerd in 2023. Door forse prijsstijgingen voor materialen en (met name technisch) personeel, was de oorspronkelijke begroting te laag, vandaar de dotatie.

Mozarts Zauberflöte is een coproductie met de TheaterAlliantie, die hoofdproducent is. De TheaterAlliantie produceert veel publieksmusicals; met deze samenwerking zal OPERA2DAY een groter en breder publiek bereiken dan met haar 'reguliere' producties. De voorstelling zal meer dan 70 keer spelen in de grootste theaters van het land.

Scapino Ballet Rotterdam vroeg aan Serge van Veggel een concept te ontwikkelen voor een dansvoorstelling en ook de regie op zich te nemen. Dat resulteert in *Song of the dark forest*. Met deze voorstelling, die in seizoen 2023-2024 ongeveer 40 keer wordt uitgevoerd, zal OPERA2DAY ook het danspubliek bereiken.

De tournee van *J.S. Bach – De Apocalyps*, een coproductie met de Nederlandse Bachvereniging, is verschoven van 2022 naar 2024. Omdat de meeste kosten opnieuw moeten worden gemaakt en de NBV in 2024 een minder grote financiële bijdrage kan leveren dan in jubileumjaar 2022, reserveert OPERA2DAY een extra bedrag voor de productie.

Het initiatief voor de locatievoorstelling *L'Incoronazione di Poppea* werd al in 2020 genomen. Ook hier verstoorde de corona-pandemie de plannen. De bestemmingsreserve is bedoeld om de productie in 2024 alsnog te realiseren.

5.4 Vorderingen en liquide middelen

Op de balans staat een post 'Debiteuren' van € 269.370. Dit grote bedrag bestaat grotendeels uit de coproductiebijdrage van de Nederlandse Bachvereniging, die op 31 december 2022 nog niet was voldaan.

De 'Vooruitbetaalde kosten' betreffen uitgaven die in 2022 zijn gedaan ten behoeve van de voorstelling *Don Quichot*, die in 2023 wordt uitgevoerd. Alle kosten van deze productie worden geboekt op 2023.

Met een banksaldo van € 676.187 is de liquiditeitspositie van OPERA2DAY uitstekend te noemen.

5.5 Begroting 2023

De begroting voor 2023 is aanmerkelijk hoger dan die van 2022, omdat er in 2023 veel meer activiteiten gepland zijn: een grote eigen productie en twee coproducties (zoals hierboven omschreven).

Beknopte begroting 2023:

BATEN

Publieksinkomsten	€ 209.250
Bijdrage coproductenten	€ 90.000
Overige inkomsten	€ 50.550
Private fondsen / bijdragen	€ 145.750
Meerjarige subsidie FPK	€ 673.308
Meerjarige subsidie Den Haag	€ 480.972
Inzet bestemmingsreserves	€ 267.019
Totaal baten	€ 1.915.919

LASTEN

Beheerslasten	€ 357.046
Activiteitenlasten	€ 1.543.421
Totaal lasten	€ 1.900.467

6 Organisatie

Stichting OPERA2DAY OPERA2DAY wordt bestuurd volgens het Raad van Toezicht-model.

6.1 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) komt vier keer per jaar met de directie bijeen en bespreekt de belangrijkste punten in de bedrijfsvoering, de artistieke keuzes en vooral de risico's en financiële stand van zaken rond de projecten. In de statuten is opgenomen dat een lid van de RvT wordt benoemd voor een termijn van drie jaar en aansluitend ten hoogste tweemaal herbenoembaar is. In 2022 is Guus Mostart toegetreden als nieuw lid van de RvT.

Gestreeft wordt naar een gevarieerde samenstelling van de RvT, zowel wat betreft professionele als culturele achtergrond. Mede daarom is er één junior lid, dat benoemd wordt voor één termijn. Eind 2022 namen we afscheid van junior lid Savannah ter Horst. De werving van haar opvolger is op de balansdatum nog niet afgerond. De belangstelling voor de positie is groot.

De RvT voert jaarlijks functioneringsgesprekken met de directieleden om zich te vergewissen van een goed uitgevoerd artistiek en financieel beleid. De RvT en de directie van OPERA2DAY volgen de principes van de Governance Code Cultuur als instrument van goed bestuur en vertalen de acht principes van de code naar de praktijk, evenals de daaraan toegevoegde Fair Practice Code en de code Diversiteit en Inclusie (zie ook paragraaf 6.4).

De RvT was in 2022 als volgt samengesteld:

<i>naam</i>	<i>functie</i>	<i>datum aantreden</i>	<i>einddatum termijn</i>	<i>termijn</i>
Simon J. van Driel	voorzitter	13-09-2018	13-09-2024	2
Stefaan M.A. Rodts	lid	15-10-2019	15-10-2025	2
George M.M. Oostrom	lid	15-10-2019	15-10-2025	2
Fatma Sevilmis-Kaya	lid	15-10-2019	15-10-2025	2
Michael G.J.M. Nieuwenhuizen	lid	17-03-2021	17-03-2024	1
Guus Mostart	lid	13-12-2022	13-12-2025	1
Savannah ter Horst	junior lid	15-10-2019	15-10-2022	nvt

(Neven)functies van de leden van de Raad van Toezicht:

Simon van Driel: voorzitter BIZ Hofkwartier; voorzitter Stichting Glaslokaal; voorzitter Beleggingscommissie Waarborgfonds Kinderopvang; voorzitter Raad van Advies Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen; zelfstandig adviseur en onafhankelijk voorzitter.

Stefaan Rodts: CEO PKF Wallast; lid bestuur stichting Madurodam; lid raad van toezicht IJsselland Ziekenhuis.

George Oostrom: general director EMN, CED group Europe; bestuurslid Stichting NIVRE.

Fatma Sevilmis Kaya: relatiemanager bij JOGG.

Michaël Nieuwenhuizen: eigenaar MN Adviseert; bestuurslid Alphons Diepenbrock Fonds.

Guus Mostart: geen.

Savannah ter Horst: public affairs Gasunie; adviseur Public Result.

6.2 Dagelijkse leiding en medewerkers

Het bestuur van OPERA2DAY bestaat uit Serge van Veggel (bestuurslid en algemeen directeur) en Hernán Schwartzman (bestuurslid en muzikaal directeur). Zij zijn benoemd voor onbepaalde tijd met een gelijke bestuurlijke bevoegdheid en verantwoordelijkheid.

Het bestuur stuurt een klein vast team aan, dat in 2022 bestond uit een zakelijk leider, een projectleider, een productieleider, een marketingmedewerker en een educatiemedewerker. Binnen dit team is in 2022 veel verloop geweest, wat soms onrust gaf, maar uiteindelijk heeft geleid tot een hechtere organisatiestructuur, die in 2023 verder zijn beslag zal krijgen.

Voor de voorstellingen die OPERA2DAY produceert, wordt per project een team samengesteld, bestaande uit onder meer ontwerpers, zangers, musici, technici, productionele medewerkers, zangers etcetera. De omvang van het team varieert al naar gelang de aard van de productie en kan oplopen tot meer dan tachtig personen, die voor een langere of kortere periode aan het project zijn verbonden. Het gaat hierbij altijd om opdrachtovereenkomsten voor bepaalde tijd. Daarnaast werkt OPERA2DAY regelmatig met stagiair(e)s en vrijwilligers.

6.3 Stakeholders

Naast de Raad van Toezicht, de dagelijkse leiding en de (project)medewerkers heeft OPERA2DAY verschillende partners cq stakeholders.

6.3.1 Coproductenten

Door samen te werken met andere organisaties kunnen we projecten realiseren die zowel inhoudelijk als financieel anders niet haalbaar zouden zijn. Bij een geslaagde coproductie is het behaalde resultaat meer dan de som der delen. Samenwerking is mede daarom een belangrijke pijler in onze filosofie over cultureel ondernemerschap. Een coproductent levert een artistieke en bij voorkeur ook een financiële bijdrage aan de totstandkoming van een voorstelling.

Zo maakte maakte OPERA2DAY in 2022 de voorstelling *JS Bach – De Apocalyps*, waarbij coproductent de Nederlandse Bachvereniging het koor en het orkest inbracht; zowel artistiek-inhoudelijk als financieel was het realiseren van deze voorstelling onmogelijk geweest zonder deze coproductent. *De vernuftige edelman Don Quichot de la Mancha* wordt gemaakt met het New European Ensemble als coproductent. Bij beide producties treedt OPERA2DAY op als hoofdproducent en heeft daarmee meer zeggenschap over het artistieke en productionele proces. Het betekent ook dat OPERA2DAY een grotere financiële inbreng heeft en meer financieel risico loopt. Theater Orchester Biel Solothurn (TOBS) was de hoofdproducent van *Les Liasisons Dangereuses* in Zwitserland.

6.3.2 Ketenpartners

OPERA2DAY werkt vaak samen met dezelfde leveranciers. Een goede, bestendige relatie resulteert in een efficiënte samenwerking tegen scherpe tarieven. Ook met de verschillende theaters in het land onderhoudt OPERA2DAY goede banden, in het bijzonder met de Koninklijke Schouwburg, waar de voorstellingen in première gaan en in de loop van de tournee nog een aantal malen worden uitgevoerd. Hiermee wordt de band met thuisstad Den Haag verder versterkt.

6.3.3 Maatschappelijke partners

OPERA2DAY wil een breed publiek bereiken. Educatie en participatie zijn belangrijke peilers in deze visie. In de loop der jaren is een groot netwerk opgebouwd van (middelbare) scholen en amateurkoren. Ook wordt steeds meer samenwerking gezocht met organisaties als Rose Stories (heeft een sterke achterban onder vrouwen met een migratieachtergrond) en Komt Het Zien (maakt onder meer theaterbezoek mogelijk voor mensen met een visuele beperking).

6.3.4 Particuliere fondsen

Naast de basis die de vierjarige subsidies van de Gemeente Den Haag en het Fonds Podiumkunsten bieden, verwerft OPERA2DAY ook regelmatig bijdragen van particuliere fondsen, vaak specifiek gericht op het realiseren van het educatie- en participatietraject. Ten behoeve van de voorstelling *JS Bach – De Apocalyps* is dat gedaan door coproductent De Nederlandse Bachvereniging. OPERA2DAY heeft in 2022 succesvol fondsen geworven voor toekomstige producties. In de exploitatierekening van 2022 zijn daarom geen bijdragen van particuliere fondsen te zien.

De Vrienden van OPERA2DAY vormen een andere private financieringsbron. Hun bijdragen zijn een belangrijk onderdeel van de financiering van onze projecten en tevens een niet te onderschatten blijk van het warme hart dat ons publiek ons toedraagt.

6.4 Toepassing Codes

6.4.1 Governance Code Cultuur

Startpositie: situatie/toepassing/realisatie bij aanvang van het verslagjaar:

OPERA2DAY heeft de beginselen van de Governance Code Cultuur op verschillende manieren geïmplementeerd. In aanvulling op de statuten is er een bestuursreglement. Voor de Raad van Toezicht zijn taken en bevoegdheden beschreven in een apart reglement.

De reglementen voldoen aan de huidige Governance Code Cultuur. In 2019 is een remuneratie- een een audit-commissie ingesteld. In 2021 heeft de Raad van Toezicht (RvT) onder begeleiding van een externe partij, het Platform Governance in Cultuur, een evaluatie van de toepassing van de Governance Code binnen de RvT en OPERA2DAY uitgevoerd. In zorgvuldige individuele gesprekken met alle RvT-leden en het bestuur is het functioneren van de governance structuur besproken en is ook het persoonlijk functioneren van alle leden daarin doorgelicht.

Doelstelling voor het verslagjaar:

In de overlegstructuur tussen Bestuur en Raad van Toezicht meer ruimte reserveren voor een uitvoeriger (inhoudelijke) gedachtenwisseling en brainstorm over voorliggende onderwerpen. Stabiliseren van de nieuwe organisatiestructuur.

Activiteiten en ontwikkelingen in het verslagjaar:

In 2022 is een begin gemaakt met een uitgebreide Beschrijving Administratieve Organisatie / Interne Controle (AO/IC), die transparantie van de administratieve processen en de controle daarop verder moet waarborgen. Verder is er in 2022 een Protocol Sociale Veiligheid opgesteld. Er was vrij veel verloop in de organisatie (zie 6.2).

Stand van zaken aan het eind van het jaar en doelstelling voor het komende jaar:

De transparantie van en controle op de organisatiestructuur en administratieve processen wordt verder verstevigd, onder meer door definitieve vaststelling van de AO/IC en het verder invullen van deels nieuwe posities in het team. De vergaderingen van het Bestuur en de Raad van Toezicht zullen nauwkeuriger worden genotuleerd.

6.4.2 Code Diversiteit en Inclusie

Startpositie: situatie/toepassing/realisatie bij aanvang van het verslagjaar:

Onze organisatie kenmerkt zich door een open houding. Bij nieuw personeel voor onze organisatie zoeken we gewoonlijk naar aanvullende 'energie' en een toevoegend perspectief. Door het internationaal georiënteerde operaveld is de herkomst van medewerkers zeer divers, zowel bij het artistiek personeel, als in de rest van de organisatie. Mensen met een niet-westerse achtergrond zijn ondervertegenwoordigd, maar ze maken wel deel uit van zowel de directie en diverse artistieke projectteams, als van onze Raad van Toezicht. Bij onze casting zijn we ons bewust van de invloed die de keuze van solisten kan hebben in het tonen van rolmodellen op de planken, en we zoeken van daaruit en

waar mogelijk naar niet- traditionele keuzes. Ook op het gebied van gender, seksuele oriëntatie, leeftijd en herkomst zijn (artistieke) teams breed samengesteld.

Doelstelling voor het verslagjaar:

Een wervingstraject opzetten in samenwerking met een partij als Atana Binoq, Colorful People of Dux ten behoeve van de werving van onder meer nieuwe leden voor de Raad van Toezicht.

Een deels niet-westerse doelgroep bereiken met het educatie-, participatie- en outreach-project rondom de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps*.

Activiteiten en ontwikkelingen in het verslagjaar:

Bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers is inderdaad samengewerkt met Colorful People.

Door de annulering van de tournee van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* ging ook het educatie-, participatie- en outreach-project niet door.

Bij de voorbereidingen voor *Don Quichot* was extra aandacht voor inclusiviteit. In de casting stelden we een zeer diverse internationale cast samen van zangers en acteurs. Daaronder onder meer een gevluchte Irakese acteur. Op het toneel ook amateuracteurs, die de medewerkers van de multiculturele holding La Mancha uitbeelden. We stelden een zeer diverse poule samen, met mensen van diverse komaf en huidskleur.

We onderzochten met Rose Stories in hoeverre een echt andere doelgroep deel zou kunnen nemen aan het Don Quichot schrijftraject. Dat leidde tot een interviewavond met zeven proefpersonen. Het project werd doorgenomen, wat leerzame informatie opleverde. Conclusie daarvan was echter wel dat dit niet het ideale project is voor een eerste samenwerking.

Stand van zaken aan het eind van het jaar en doelstelling voor het komende jaar:

OPERA2DAY werkt al jaren naar grote wederzijdse tevredenheid samen met de WijkJury Den Haag. Dat is een divers samengestelde groep van circa 15 mensen uit verschillende wijken in de stad die jaarlijks een groot aantal voorstellingen bezoekt van Het Nationale Theater. Naast het voorstellingsbezoek, organiseren we daarbij een verdiepende activiteit, zoals een repetitiebezoek, een speciale inleiding of nagesprek met de regisseur of een zanger. De samenwerking werd ook voor 2023 vastgelegd voor *Don Quichot*, niet alleen in Den Haag, maar elders in het land.

OPERA2DAY zal bij *Don Quichot* voor het eerst samenwerken met Stichting Komt het Zien!. Deze stichting maakt theaterbeleving mogelijk voor mensen die blind of slechtziend zijn. Via een koptelefoon geeft een blindentolk tijdens de voorstelling live audiodescriptie van wat er op het toneel te zien is. Voorafgaand aan de voorstelling is er een speciale meet and feel, waarin wordt kennisgemaakt met de stem van de hoofdrolspelers en waarin er gevoeld kan worden aan kostuums of rekwisieten. Bijzonder is dat de voorstelling *De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha* de eerste niet-Nederlandstalige opera is die voor blinden en slechtzienden getolkt wordt.

Het maken van audiodescriptie is een tijdrovende en complexe klus. Naast het visuele aspect moet ook het libretto getolkt worden, zonder de muzikale luisterervaring in de weg te zitten. Daarvoor zijn er verschillende manieren van aanpak denkbaar. OPERA2DAY en Stichting Komt het Zien! gaan daarom een meerjarig partnerschap aan, waarin we gaan uitproberen welke aanpak de prettigste ervaring voor de doelgroep oplevert. OPERA2DAY investeert hierin omdat wij het belangrijk vinden dat onze voorstellingen breed toegankelijk zijn, ook voor blinden en slechtzienden. Bovendien kunnen we zo niet alleen onze eigen voorstellingen toegankelijker maken, maar ook in het algemeen een grote bijdrage leveren aan de toegankelijkheid van opera voor blinden en slechtzienden.

In deze testfase kiezen we ervoor om één voorstelling in Het Nationale Theater met audiodescriptie spelen. Wel zullen we deze voorstelling op landelijke schaal promoten via onder meer belangenorganisaties voor blinden- en slechtzienden.

6.4.3 Fair Practice Code

Startpositie: situatie/toepassing/realisatie bij aanvang van het verslagjaar:

Het beleid van OPERA2DAY verhoudt zich goed tot de aanbevelingen die worden gedaan in de Fair Practice Code. 'Fair' is altijd al belangrijk geweest voor onze organisatie en de vijf kernwaarden

(solidariteit, duurzaamheid, diversiteit, vertrouwen, transparantie) speelden vanaf onze oprichting een belangrijke rol in ons beleid en de uitvoering ervan.

OPERA2DAY houdt zich aan de Wet Normering Topinkomens (WNT). Geen van de directieleden is in loondienst van de stichting en de door hen gedeclareerde vergoeding is niet boven de norm van de WNT. OPERA2DAY kent geen winst- of bonusuitkering en leden van de Raad van Toezicht declareren uitsluitend reiskosten.

Doelstelling voor het verslagjaar:

Als operagezelschap vallen we niet onder de CAO Theater en Dans, maar sinds 2021 gebruiken we deze CAO wel als oriëntatie om heldere afspraken te kunnen maken die voor iedereen gelden, zoals geformuleerd in ons vierjarenbeleidsplan. We volgen het functiehuis vanuit de CAO als transparante basis voor een faire betaling van iedereen, zowel zzp'ers als medewerkers in dienstverband. In het jaar 2022 willen wij deze nieuwe organisatiestructuur stabiliseren. Voor de uitvoerende kunstenaars (zangers, musici e.a.) oriënteren wij ons op de CAO-tarieven voor acteurs, maar vaak gelden er andere marktwaarden. Bij betaling van de leden van muzikale ensembles volgen we de tarieven van onze partners en de nieuwe CAO Ensembles.

Activiteiten en ontwikkelingen in het verslagjaar:

Als gevolg van de coronacrisis moest de tournee van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* grotendeels worden geannuleerd. Conform de richtlijnen van diverse fondsen en belangenorganisaties, zijn de aan de voorstelling verbonden professionals (grotendeels zzp-ers) vrijwel volledig doorbetaald voor de uitvoeringen die als gevolg van de coronacrisis niet konden plaatsvinden.

Stand van zaken aan het eind van het jaar en doelstelling voor het komende jaar:

De CAO's blijven leidend bij het maken van afspraken met (project)medewerkers. Bij gelijkblijvende budgetten wordt dit een uitdaging, gezien de sterk gestegen tarieven van musici en de toenemende schaarste van gekwalificeerd technisch en productioneel personeel.

7. De toekomst van OPERA2DAY

Kijken we naar de huidige Kunstenplanperiode 2021 -2024, dan zien we ons blijvend geconfronteerd met de discrepantie tussen taakstelling, potentie en middelen. Hieronder hebben we de krachten en kansen, maar ook de risico's en zwaktes van OPERA2DAY in beeld gebracht.

7.1 Kansen en krachten

- Dankzij de subsidietoezeggingen voor de komende jaren hebben we de organisatie kunnen professionaliseren door mensen in dienst te nemen en een nieuw kantoor te betrekken.
- De organisatie heeft in de afgelopen jaren een stevig netwerk van theaters opgebouwd die de jaarlijkse operaproductie vast in hun programmering hebben opgenomen en OPERA2DAY graag als partner hebben. Hierdoor zien we dat we ook in coronatijden welkom zijn in de theaters zodra dit mogelijk is en dat ze bereid zijn om actief met ons mee te denken over de kansen en de beste manier om onze producties te presenteren.
- De positionering van OPERA2DAY als innovatief en verrassend gezelschap met een kwalitatief hoogwaardig programma is in de afgelopen jaren versterkt. We concurreren niet met de BIS-gezelschappen, maar vullen juist aan.
- Het merk OPERA2DAY zit nog steeds in de lift. We zien een stijgende lijn in publieksbereik en persaandacht.
- De gekozen richting voor de komende jaren, namelijk om relevante verhalen vanuit verschillende gezichtspunten te vertellen, brengt vele mogelijkheden om de organisatie in toekomst nog sterker aan te passen aan de vraagstukken van '2day'. Hiermee komen ook nieuwe samenwerkingspartners in beeld.
- De organisatie wist in de afgelopen jaren met creativiteit en inzet van minimale middelen een artistiek hoogwaardig product neer te zetten met een groot en breed bereik. Deze creativiteit en flexibiliteit helpt ook in de tijden van crisis om het beste uit de situatie te halen.

- De organisatie is relatief klein en is gewend om zich aan te passen aan steeds andere voorwaarden voor een project.
- Educatie en participatie zijn een vast onderdeel van onze tournee. We hebben daarin een vaste groep partners opgebouwd en kunnen op basis daarvan verder bouwen. Hiermee wordt ook nieuw publiek aangesproken dat later bij onze producties komt kijken.
- Participatie biedt kans om inhoudelijk meer divers te worden en om andere doelgroepen te bereiken. Er is een grote interesse in deze programma's.

7.2 Risico's en zwaktes

- De artistieke wensen ontwikkelen zich en groeien mede door het succes van de organisatie, waardoor er altijd een spanning zal zijn tussen de financiële en organisatorische mogelijkheden en de artistieke wensen en dromen.
- Met de participatieprogramma's is het bereik van andere sociale segmenten en mensen met een andere culturele achtergrond nog te beperkt.
- Al onze medewerkers en opdrachtnemers zijn begaan met opera en ze moeten zeer zelfstandig kunnen werken. Het team is relatief hoogopgeleid en heeft vaak een opera-achtergrond. De diversiteit op het vlak van personeel is nog relatief klein, ook al werken we er actief aan om dit te veranderen.
- De organisatie bouwt heel sterk op de verschillende individuele medewerkers en zzp'ers die meestal al meerdere jaren bij projecten van OPERA2DAY betrokken zijn en op de werkwijze van de organisatie zijn afgestemd. Processen zijn afhankelijk van de mensen en niet sterk geformaliseerd. Nieuwe mensen vinden en inwerken kost daarmee relatief veel tijd.
- De organisatie van OPERA2DAY is het afgelopen jaar behoorlijk veranderd in een periode waarin al veel schakelvermogen van de medewerkers is gevraagd.
- We zullen ook in de toekomst moeten vragen om ondersteuning van private fondsen, waarbij we een verschuiving waarnemen. Fondsen steunen meer en meer maatschappelijke projecten en minder cultuur. Daarnaast willen fondsen ook niet structureel ondersteunen (verwachting: minder fondsen die de 'gewone' tournee steunen).
- Private gelden (sponsors en vrienden): dit is tamelijk arbeidsintensief en zeker sponsors zijn voor een kleine organisatie als de onze moeilijk te vinden. Een investering van de afgelopen jaren in verstevigde personele inzet hierin en diverse kennistrajecten leidden er niet toe dat deze geldstroom een wezenlijk fundament voor de organisatie kan betekenen.
- We zien een grote terugloop in het aanbod aan technisch geschoold personeel. Veel gespecialiseerde vakmensen hebben vanwege de coronacrisis de sector verlaten en opleidingen hebben nauwelijks nieuwe studenten.

Jaarrekening 2022

Opera2Day

Inhoud	pagina
1 Balans per 31 december 2022	1
2 Exploitatierkening over 2022	2
3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	4
4 Toelichting op de balans per 31 december 2022	6
5 Toelichting op de exploitatierkening over 2022	10
6 Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierkening	14

1 Balans per 31 december 2022**2022****2021***Bedragen in €***ACTIVA**Vaste activa

1 Materiële vaste activa 35 474

Totaal vaste activa 35 474 Vlottende activa

2 Vorderingen 463.952 394.235

3 Liquide middelen 676.187 606.069

Totaal vlottende activa 1.140.139 1.000.306**TOTAAL ACTIVA 1.140.174 1.000.779****PASSIVA**

4 Algemene reserve 227.519 133.306

5 Bestemmingsreserves 396.792 396.792

6 Bestemmingsfondsen 197.513 120.193

Totaal eigen vermogen 821.824 650.291

7 Langlopende schulden 158.500 158.500

8 Kortlopende schulden 159.850 191.988

TOTAAL PASSIVA 1.140.174 1.000.779

2 Exploitatierkening over 2022	2022	Jaarbegroting	2021
<i>Bedragen in €</i>			
BATEN			
<u>1a. Publieksinkomsten binnenland</u>			
- Recette	8.898	50.500	9.913
- Partage	610	198.500	
1 Publieksinkomsten Totaal	9.508	249.000	9.913
2 Sponsorinkomsten	5.000	5.000	5.000
3a. Baten coproducties	234.186	164.922	104.578
3b. Overige Inkomsten	7.403	56.013	6.449
3. Overige Directe Inkomsten	241.590	220.935	111.027
4 Totaal Directe Opbrengsten (som 1 t/m 3)	256.098	474.935	125.939
5 Indirecte Opbrengsten	2.105	1.500	827
6a Bijdragen particulieren incl. vrienden	15.944	13.000	14.922
6b Bijdragen van bedrijven			914
6c Bijdragen van private fondsen			35.000
6 Overige bijdragen uit private middelen	15.944	13.000	50.836
7 Totaal Eigen Inkomsten	274.148	489.435	177.602
8 Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	764.408	634.000	807.214
10 Meerjarige subsidie gemeente	453.807	437.042	445.608
13 Totaal Publieke Subsidies en Bijdragen	1.218.215	1.071.042	1.252.822
14 TOTALE BATEN	1.492.363	1.560.477	1.430.424

2 Exploitatierkening over 2022	2022	Jaarbegroting	2021
LASTEN			
1 Beheerslasten personeel	192.247	202.821	236.459
2 Beheerslasten materieel	86.377	97.971	84.942
3 Totale beheerslasten	278.624	300.792	321.401
Activiteitenlasten personeel voorbereiding	429.310	480.960	393.245
Activiteitenlasten personeel uitvoering	303.684	351.631	152.160
4 Activiteitenlasten personeel	732.994	832.591	545.405
Activiteitenlasten materieel voorbereiding	233.301	197.826	119.483
Activiteitenlasten materieel uitvoering	39.466	184.851	49.685
Marketing	29.301	55.816	16.851
Educatieve activiteiten	6.874	21.790	4.010
5 Activiteitenlasten materieel	308.942	460.283	190.028
6 Lasten Coproducties		5.000	107.555
7 Totale activiteitenlasten	1.041.936	1.297.874	842.989
8 TOTALE LASTEN	1.320.560	1.598.666	1.164.390
9 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	171.803	-38.189	266.034
10 Saldo rentebaten/lasten	-270		-435
12 Exploitatieresultaat	171.533	-38.189	265.600
Resultaatbestemming			
Algemene reserve	94.213		
Bestemmingsreserves			145.407
Bestemmingsfonds FPK	77.320		120.193
Totaal resultaatbestemming	171.533		265.600

* het model Personele Bezetting is opgenomen in Hst. 6 Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierkening

3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn 640 met inachtneming van specifieke aanwijzingen van het Handboek Verantwoording Meerjarige productiesubsidies 2021-2024 van het Fonds Podiumkunsten (FPK) en van eventuele andere subsidiegevers of fondsen zoals beschreven in de Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierekening.

De jaarrekening is opgesteld in euro's. Indien voor activa en passiva geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. (1)

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op de aanschaffingswaarde onder aftrek van de afschrijvingen die gebaseerd zijn op de geschatte economische levensduur. Voor de gehanteerde afschrijvingspercentages en activeringsgrens wordt verwezen naar de Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierekening.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. De aard van de bestemmingsreserves wordt later toegelicht.

Bestemmingsfondsen

De bestemmingsfondsen zijn reserveringen waarbij door een derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht. De aard van het bestemmingsfonds wordt later toegelicht.

Langlopende schulden

Langlopende schulden betreffen schulden met een looptijd langer dan één jaar. Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende Schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

(1) Dit geldt niet voor aangegane verplichtingen en voorziene verliezen op producties in een volgend boekjaar, voorzover deze kunnen worden gedekt door de bestemmingsreserves en/of bestemmingsfondsen.

3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.¹ Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd.

Resultaatbestemming

Indien aan bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en) wordt gedoteerd dan wel daaruit wordt geput wordt deze mutatie op de volgende wijze verwerkt: het saldo van de staat van baten en lasten wordt bepaald inclusief het overschot of tekort dat is ontstaan uit hoofde van de baten en lasten met een bijzondere bestemming. Onder de staat van baten en lasten wordt vervolgens een specificatie opgenomen van de verwerking van dit saldo in de onderscheiden posten van het eigen vermogen.

Subsidies

In overeenstemming met RJ 274 – Overheidssubsidies worden subsidies en andere vormen van overheidssteun verwerkt zodra er een redelijke zekerheid is dat de stichting aan de gestelde voorwaarden voldoet en de subsidie of faciliteit daadwerkelijk zal verkrijgen. Indien ze in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden opgenomen onder de kortlopende schulden als 'vooruitontvangen subsidies'.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

(1) Dit geldt niet voor aangegane verplichtingen en voorziene verliezen op producties in een volgend boekjaar, voor zover deze kunnen worden gedekt door de bestemmingsreserves en/of bestemmingsfondsen.

4 Toelichting op de balans per 31 december 2022

---

*Bedragen in €***ACTIVA****1 Materiële vaste activa****Verloop materiële vaste activa**

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	Techniek en productie middelen
Aanschafwaarde per 1 januari	18.987
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-18.513
Boekwaarde per 1 januari	<hr/> 474
Afschrijvingen	-439
Mutaties	-439
Aanschafwaarde per 31 december	18.987
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	-18.952
Boekwaarde per 31 december	<hr/> 35

4 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021***Bedragen in €***Vlottende activa****2 Vorderingen**Debiteuren

Debiteuren	269.370	2.108
Totaal debiteuren	269.370	2.108

Te ontvangen subsidies

Van Ommeren - De Voogt Stichting		2.500
Totaal te ontvangen subsidie	0	2.500

Te vorderen belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting		38.058
Totaal te vorderen belastingen en sociale verzekeringen		38.058

Overige vorderingen

Openstaande werkvoorschotten		6.813
Vooruitbetaalde kosten	194.582	248.756
Nog te factureren		96.000
Totaal overige vorderingen	194.582	351.569
Totaal vorderingen	463.952	394.235

3 Liquide middelen

Bank	676.187	606.069
Totaal liquide middelen	676.187	606.069

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

4 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021***Bedragen in €***PASSIVA****Eigen vermogen****4 Algemene reserve**

Saldo algemene reserve per 1 januari	133.306	133.306
Uit resultaatbestemming	94.213	
Mutatie		-0
Saldo algemene reserve per 31 december	227.519	133.306

5 Bestemmingsreserves

Saldo Bestemmingsreserves per 1 januari	396.792	251.385
Uit resultaatbestemming		145.407
Saldo Bestemmingsreserves per 31 december	396.792	396.792
Totaal bestemmingsreserves	396.792	396.792

6 Bestemmingsfondsen

Saldo Bestemmingsfonds FPK per 1 januari	120.193	
Uit resultaatbestemming	77.320	120.193
Saldo Bestemmingsfonds FPK per 31 december	197.513	120.193
Totaal bestemmingsfondsen	197.513	120.193
Totaal eigen vermogen	821.824	650.291

7 Langlopende schulden

Vooruitontvangen subsidie FPK	158.500	158.500
Totaal langlopende schulden	158.500	158.500

4 Toelichting op de balans per 31 december 2022**2022****2021****8 Kortlopende schulden**Schulden aan leveranciers

Crediteuren	85.689	36.724
Totaal schulden aan leveranciers	85.689	36.724

Af te dragen belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonbelasting	6.941	7.454
Te betalen BTW	14.663	
Pensioenpremies	2.854	124
Totaal af te dragen belastingen en sociale verzekeringen	24.458	7.578

Overige kortlopende schulden

Te betalen kosten	5.000	108.747
Te betalen vakantiegeld en overige salariskosten	7.602	10.719
Vooruitontvangen bedragen	8.601	28.220
Vooruitontvangen subsidies	28.500	
Totaal overige kortlopende schulden	49.703	147.686
Totaal kortlopende schulden	159.850	191.988

5 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Jaarbegroting****2021***Bedragen in €***BATEN**

1a. Publieksinkomsten binnenland

Recette	8.898	50.500	9.913
---------	-------	--------	-------

Partage	610	198.500	
---------	-----	---------	--

1 Publieksinkomsten Totaal	9.508	249.000	9.913
-----------------------------------	--------------	----------------	--------------

2 Sponsorinkomsten	5.000	5.000	5.000
--------------------	-------	-------	-------

3a. Baten coproducties	234.186	164.922	104.578
------------------------	---------	---------	---------

3b. Overige Inkomsten

Auteursrechten	1.030	24.750	840
----------------	-------	--------	-----

Verkoop		3.900	12
---------	--	-------	----

Workshops, educatie	5.525	21.613	5.597
---------------------	-------	--------	-------

Overige	849	5.750	
---------	-----	-------	--

subtotaal Overige inkomsten	7.403	56.013	6.449
-----------------------------	-------	--------	-------

3. Overige Directe Inkomsten	241.590	220.935	111.027
-------------------------------------	----------------	----------------	----------------

4 Totaal Directe Opbrengsten (som 1 t/m 3)	256.098	474.935	125.939
---	----------------	----------------	----------------

5 Indirecte Opbrengsten	2.105	1.500	827
-------------------------	-------	-------	-----

6a Bijdragen particulieren incl. vrienden	15.944	13.000	14.922
---	--------	--------	--------

6b Bijdragen van bedrijven			914
----------------------------	--	--	-----

6c Bijdragen van private fondsen

Overige private fondsen			35.000
-------------------------	--	--	--------

subtotaal 6c Bijdragen van private fondsen			35.000
--	--	--	--------

6 Overige bijdragen uit private middelen	15.944	13.000	50.836
---	---------------	---------------	---------------

7 Totaal Eigen Inkomsten	274.148	489.435	177.602
---------------------------------	----------------	----------------	----------------

8 Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	764.408	634.000	807.214
---	---------	---------	---------

10 Meerjarige subsidie gemeente	453.807	437.042	445.608
---------------------------------	---------	---------	---------

13 Totaal Publieke Subsidies en Bijdragen	1.218.215	1.071.042	1.252.822
--	------------------	------------------	------------------

5 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Jaarbegroting****2021****LASTEN****1 Beheerslasten personeel**

Directie	49.425	48.713	146.166
Bureaustaf	19.461	12.072	15.662
Financiën	4.848	3.640	32.014
Marketing, fondsenwerving en relatiebeheer	10.105	10.721	13.405
Overige medewerkers	87.305	95.767	13.180
Onkosten werknemers	19.046	18.780	6.429
Onkosten ingehuurd personeel	113	1.000	1.731
Uitkering UWV en verzekeringen	-4.205		
Overige personeelskosten	6.150	12.128	7.871
Totaal beheerslasten personeel	192.247	202.821	236.459

2 Beheerslasten materieel

Huisvesting	33.527	31.350	29.586
Bureaunkosten	51.182	60.621	50.053
Algemene publiciteit	1.229	4.000	1.013
Afschrijvingen	439	2.000	4.290
Totaal beheerslasten materieel	86.377	97.971	84.942

3 Totale beheerslasten**278.624****300.792****321.401**

5 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Jaarbegroting****2021****4 Activiteitenlasten personeel**

Activiteitenlasten personeel voorbereiding

Artistieke directie	26.614	26.212	
Artistiek kader	112.257	111.176	139.741
Performers	11.360	8.806	16.425
Musici	32.894	34.750	10.940
Overig artistiek personeel	27.554	43.025	
Productie en techniek	115.309	139.337	135.166
Marketing	29.989	42.320	45.125
Educatie	14.611	17.313	17.899
Vrijwilligers	760		
Overige medewerkers	57.962	58.022	27.950
Totaal activiteitenlasten personeel voorbereiding	429.310	480.960	393.245

Activiteitenlasten personeel uitvoering

Artistiek kader			4.500
Performers	16.583	26.418	5.055
Musici	79.110	104.250	33.357
Overig artistiek personeel	66.713	45.035	1.625
Productie en techniek	81.435	118.397	67.751
Marketing	20.616	14.868	
Educatie	20.276	17.313	20.191
Vrijwilligers	1.135		
Overige medewerkers	17.815	25.350	19.680
Totaal activiteitenlasten personeel uitvoering	303.684	351.631	152.160

Totale activiteitenlasten personeel**732.994****832.591****545.405**

5 Toelichting op de exploitatierekeningen over 2022**2022****Jaarbegroting****2021****5 Activiteitenlasten materieel**Activiteitenlasten materieel voorbereiding

Decors, kostuums, rekwisieten	119.005	110.200	57.631
Techniek, video, licht, geluid	22.592	2.500	21.456
Huur ruimten	23.328	21.788	13.819
Reis, verblijf, sejours, transport	17.152	17.918	24.351
Overige voorbereidingskosten	51.224	45.420	2.227
Totaal voorbereidingskosten	233.301	197.826	119.483

Activiteitenlasten materieel uitvoering

Decors, kostuums, rekwisieten	1.857	2.750	
Techniek, video, licht, geluid	4.064	42.000	16.504
Reis, verblijf, sejours, transport	21.608	54.160	21.672
Overige uitvoeringskosten	11.938	85.941	11.509
Totaal uitvoeringskosten	39.466	184.851	49.685

Marketing

Marketingcommunicatie	27.892	38.116	16.851
Overige marketingkosten	1.409	17.700	
Totaal specifieke publiciteit	29.301	55.816	16.851

Educatieve activiteiten	6.874	21.790	4.010
-------------------------	-------	--------	-------

Totaal activiteitenlasten materieel	308.942	460.283	190.028
--	----------------	----------------	----------------

6 Lasten Coproducties		5.000	107.555
------------------------------	--	-------	---------

7 Totale activiteitenlasten	1.041.936	1.297.874	842.989
------------------------------------	------------------	------------------	----------------

6 Inhoudelijke toelichting op de balans en exploitatierekening

---

1 Informatie over rechtspersoon

Stichting OPERA2DAY is gevestigd aan de Hoge Zand 42 te Den Haag en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27306837. De Stichting heeft in haar statuten als doel opgenomen het leveren van een bijdrage aan de lokale, landelijke en internationale operacultuur en het stimuleren en ontwikkelen van operatalent.

2. Aanvulling en toelichting op de balans

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen:

Huurverplichting

OPERA2DAY huurt met ingang van 1 mei 2021 een kantoor en opslagruimte in gebouw Concordia, Hoge Zand 42 Den Haag. De jaarlijkse huurverplichting is € 19.350 voor kantoor en € 3.608 voor de opslag.

Subsidiëring

Voor OPERA2DAY is door de Gemeente Den Haag een subsidie van € 437.042 per jaar toegezegd voor de periode 2021 - 2024. Voor 2022 (met briefnummer 20211118-44961 dd 10 januari 2021) is het jaarlijkse subsidiebedrag vastgestelde op toegezegd van € 453.807.

In het kader van de meerjarige productiesubsidie 2021 – 2024 is tevens een toezegging gedaan door het Fonds Podiumkunsten. Met brief HPO/HP/164521211/HON/26-11-2020 is voor de totale periode € 2.536.000 toegekend, oftewel € 634.000 per jaar. Met brief VH/HP/164521211/HON/1-9-2021 is besloten de jaarlijkse bijdrage per 2022 met 4,1% oftewel € 25.994 te indexeren. Het totale subsidiebedrag voor de periode 2021-2024 komt hiermee op € 2.667.238.

Opmerking / overlopende posten

In verband met een kleine overschrijding van de vrije ruimte 2022 moet er nog een eindheffing van € 429,45 worden betaald. Dit bedrag wordt in de balans opgenomen onder de te betalen kosten.

Resultaatbestemming

OPERA2DAY heeft 2022 afgesloten met een positief resultaat van € 171.533,-. Hiervan wordt € 94.213,- toegevoegd aan de algemene reserve, die daarmee per 31 december 2022 € 227.519,- bedraagt.

Het restant van het positieve resultaat, zijnde € 77.320,-, wordt conform de richtlijnen toegevoegd aan het bestemmingsfonds van het Fonds Podiumkunsten, dat zodoende op een saldo van € 197.513,- komt. Het saldo van de overige bestemmingsreserves blijft gelijk, namelijk € 396.792,-

Voor een beschrijving van de producties waarvoor de bestemmingsreserves zijn bestemd: zie hoofdstuk 5.3 van het bestuursverslag.

Verplichtingen in verband met producties in 2023

Per einde boekjaar is er voor circa € 750.000 verplichtingen aangegaan met betrekking tot de voorstelling *De vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha*, waarvan de montage plaatsvindt in januari 2023, met aansluitend een tournee tot en met maart 2023. Deze verplichtingen worden grotendeels gedekt vanuit de reguliere overheidssubsidies en verder door publieksinkomsten, projectsubsidies, een coproductiebijdrage en dotatie bestemmingsreserve.

3. Toelichting op de verschillen tussen begroting en realisatie

Als gevolg van de coronamaatregelen werd de tournee van de voorstelling *J.S. Bach – De Apocalyps* na een try out en de première geannuleerd, waardoor het grootste deel van de publieksinkomsten niet werd gerealiseerd. Het Fonds Podiumkunsten gaf, net als in 2020 en 2021, extra financiële ondersteuning vanuit het Corona-steunpakket. Mede daardoor konden de afgesproken honoraria van de medewerkers aan de voorstelling vrijwel geheel worden uitbetaald. Een uitgebreide toelichting op de exploitatierekening is opgenomen in het bestuursverslag hoofdstuk 5 Zakelijk Beleid, paragraaf 5.1.

4. Personele bezetting

Personele Bezetting (beheer + activiteiten)	2022	2021
Fte. Vast in dienst	3,69	3,47
Fte. Tijdelijk in dienst	0,58	0,94
Fte. Inhuur	14,81	9,54
Totaal Fte. personele bezetting	19,08	13,95
Aantal vrijwilligers	5	0
Fte. vrijwilligers	0,22	0,00

ACCOUNTANCY

AccTax

Aan het bestuur van
Stichting Opera2day
Den Haag

Leidschendam,

25 april 2023
Referentie

Int./JA

Verklaring betreffende de jaarrekening 2022

Wij hebben de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van de Stichting Opera2Day te Den Haag gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2022 en de winst-en-verliesrekening over 2022 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De gecontroleerde jaarrekening 2022 opgenomen in dit jaarverslag van Stichting Opera2Day te Den Haag sluit met een balanstotaal per 31 december 2022 van € 1.140.174, en een exploitatieresultaat van (positief) € 171.533 over 2022.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Stichting Opera2Day is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, beide in overeenstemming met in Nederland algemene aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en in overeenstemming is met de beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT).

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT in de Beleidsregels toepassing WNT.

Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Meidoornlaan 29
2267 BB LEIDSCHENDAM

Mobile +31 (0)6 546 046 96
Telefoon +31 (0)70 250 03 25
E-mail acctax@acctax.nl
OBnr./VAT NL 188.95.396.B01

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van het door het bestuur van de instelling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. .

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

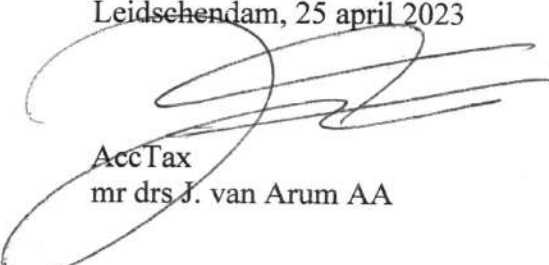
Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Opera2Day per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven".

Voorts zijn wij van oordeel dat de jaarrekening 2022 in alle van materieel zijnde aspecten voldoet aan de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, zoals opgenomen in het Controleprotocol WNT in de beleidsregels toepassing WNT.

Met vriendelijke groet,

Leidschendam, 25 april 2023

AccTax
mr drs J. van Arum AA

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Stichting Opera2Day te Den Haag

Verklaring over de verantwoorde subsidies van de gemeente Den Haag

Ons oordeel

Wij hebben de in dit financieel verslag verantwoorde subsidies van de gemeente Den Haag van Stichting Opera2Day te Den Haag over 2022 gecontroleerd. Het totaal van verantwoorde subsidiebatens van de gemeente Den Haag zoals blijkt uit de toelichting op de jaarrekening onder punt 5 sub 10 in het financieel verslag bedraagt € 453.807.

Naar ons oordeel zijn de verantwoorde subsidies van de gemeente Den Haag in het financieel verslag over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde subsidievoorwaarden. Dit betreft in ieder geval de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2014, van de eventueel van toepassing zijnde subsidieregeling, van de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de subsidieverlening.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle m.b.t. subsidieverantwoording'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Opera2Day zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Voorts is onze controle uitgevoerd met in achtneming van de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017. Door de toepassing van dit protocol is door ons in het bijzonder onderzocht dat voor alle relevante, verantwoorde subsidiestromen de relevante subsidievoorwaarden zijn nageleefd.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De verantwoorde subsidies zijn opgesteld voor de gemeente Den Haag. Hierdoor zijn de verantwoorde subsidies mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de gemeente Den Haag en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Verantwoordelijkheden van het bestuur m.b.t. subsidieverantwoording

Het bestuur van Stichting Opera2Day is verantwoordelijk voor de verantwoording van de subsidies in de jaarrekening in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en de subsidievoorwaarden. Dit betreft in ieder geval de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2014, van de (eventueel) van toepassing zijnde subsidieregeling, van de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de subsidieverlening.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om de subsidies van de gemeente Den Haag te verantwoorden zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle m.b.t. subsidieverantwoording

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze subsidieverantwoording nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- 1.

het identificeren en inschatten van de risico's dat de subsidieverantwoording afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- 2.

het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.

- 3.

het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen met betrekking tot de subsidieverantwoording.

- 4.

het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de subsidieverantwoording en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- 5.

het evalueren of de subsidieverantwoording de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leidschendam, 25 april 2023

AccTax

mr. drs. J. van Arum AA

OPERA2DAY

		uit 4jarenplan	30.9.21	
		Raming 2022	Prognose 2022	Realisatie 2022
A. PRODUCTIES				
		Eenheid		
1	Nieuwe eigen producties totaal	aantal	2	1
2	Nieuwe coproducties totaal	aantal	1	1
3	Reprise eigen producties	aantal		
4	Reprise coproducties	aantal	1	1
5	Totaal producties (1+2+3+4)	som	3	3
C. VOORSTELLINGEN/CONCERTEN (gezelschappen en producerende instellingen)				
		Eenheid		
VOORSTELLINGEN/CONCERTEN				
1	Voorstellingen/concerten standplaats	aantal	19	7
2	Voorstellingen/concerten buiten standplaats	aantal	65	19
3	Voorstellingen/concerten buitenland	aantal	1	17
4	Totaal voorstellingen (1+2+3)	som	85	43
BEZOEKEN VOORSTELLINGEN				
5	Bezoeken voorstellingen/concerten in standplaats	aantal	7.900	3.500
6	Bezoeken voorstellingen/concerten buiten standplaats	aantal	29.500	9.350
7	Bezoeken voorstellingen/concerten buitenland	aantal	500	3.400
8	Totaal bezoeken voorstellingen (5+6+7)	som	37.900	16.250
specificatie bezoeken				
9	Gratis bezoeken	aantal	1.200	430
10	Betaalde bezoeken	aantal	36.470	15.715
11	Ooievaarspas bezoeken	aantal	200	75
12	CJP bezoeken	aantal	30	30
D. CULTUURANKERS				
		Eenheid		
OVERIGE OPENBARE ACTIVITEITEN				
12	Overige activiteiten professioneel	aantal		
13	Overige activiteiten amateurs	aantal	0	1
14	Overige openbare activiteiten	aantal		
15	Totaal overige openbare activiteiten (12+13+14)	som	0	1
16	Bezoeken/deelnemers overige activiteiten professioneel	aantal		
17	Bezoeken/deelnemers overige activiteiten amateurs	aantal	0	15
18	Bezoeken/deelnemers overige openbare activiteiten	aantal		
19	Totaal bezoeken overige openbare activiteiten (16+17+18)	som	0	15
H. CULTUURPARTICIPATIE: CURSUSSEN/LESSEN/WORKSHOPS IN DE VRIJE TIJD				
		Eenheid		
CURSISTEN/DEELNEMERS OP LEEFTIJD				
1	Kinderen tot 12 jaar	aantal		
2	Jongeren van 12 tot 18 jaar	aantal		50
3	Volwassenen 18 tot 55 jaar	aantal	2.200	2.250
4	Senioren 55+	aantal		
5	Totaal aantal cursisten/deelnemers (1+2+3+4)	som	2.200	2.300
6	waarvan doorgestroomd naar (theater)opleiding	aantal		
7	waarvan deelnemers ooievaarspas	aantal		
KLASSEN/GROEPEN OP LEEFTIJD				
8	Kinderen tot 12 jaar	aantal		
9	Jongeren van 12 tot 18 jaar	aantal		
10	Volwassenen 18 tot 55 jaar	aantal		0
11	Senioren 55+	aantal		0
12	Totaal aantal klassen/groepen (8+9+10+11)	som	0	0
J. CULTUUREDUCATIE HAAGSE SCHOLEN				
		Eenheid		
LESSEN/ACTIVITEITEN CULTUUREDUCATIE HAAGSE SCHOLEN				
6	Schoolgebonden lessen/activiteiten primair onderwijs	aantal		
7	Schoolgebonden lessen/activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	45	55
8	Schoolgebonden lessen/activiteiten MBO	aantal		
9	Schoolgebonden lessen/activiteiten HO	aantal		
10	Totaal schoolgebonden lessen/activiteiten cultuureducatie Haagse scholen (6+7+8+9)	som	45	55
DEELNEMERS LESSEN/ACTIVITEITEN CULTUUREDUCATIE HAAGSE SCHOLEN				
16	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten primair onderwijs	aantal		
17	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	450	275
18	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten MBO	aantal		
19	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten HO	aantal		
20	Totaal deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten cultuureducatie Haagse scholen (16+17+18+19)	som	450	275
K. CULTUUREDUCATIE NIET HAAGSE SCHOLEN				
		Eenheid		
LESSEN/ACTIVITEITEN CULTUUREDUCATIE NIET HAAGSE SCHOLEN				
6	Schoolgebonden lessen/activiteiten primair onderwijs	aantal		
7	Schoolgebonden lessen/activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	54	135
8	Schoolgebonden lessen/activiteiten MBO	aantal		
9	Schoolgebonden lessen/activiteiten HO	aantal		
10	Totaal schoolgebonden lessen/activiteiten cultuureducatie niet Haagse scholen (6+7+8+9)	som	54	135
DEELNEMERS LESSEN/ACTIVITEITEN CULTUUREDUCATIE NIET HAAGSE SCHOLEN				
16	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten primair onderwijs	aantal		
17	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	750	675
18	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten MBO	aantal		
19	Deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten HO	aantal		
20	Totaal deelnemers schoolgebonden lessen/activiteiten cultuureducatie niet Haagse scholen (13+14+15)	som	750	675

Voor akkoord 25-4-2023

AceTax J.v. Arum AA

